

INSTITUT ZA ETNOLOGIJU I FOLKLORISTIKU

**PLAN RADA ZA
2023. godinu**

Sadržaj

UVOD	4
ZNANSTVENOISTRAŽIVAČKA DJELATNOST	9
ZNANSTVENI PROJEKTI	9
Kulturna animalistika: interdisciplinarna polazišta i tradicijske prakse (ANIMAL), HRZZ, 2020. – 2024.	9
Digital aestheticization of fragile environments (DigiFREN), EU i HRZZ, 2022. – 2025.	11
Diskografska industrija u Hrvatskoj od 1927. do kraja 1950-ih, HRZZ, 2020. – 2024.	12
Europski režim iregulariziranih migracija na periferiji: od etnografije do pojmovnika (ERIM), HRZZ, 2020. – 2024.	14
Urban Futures Imagining and Activating Possibilities in Unsettled Times (FUTURES) (Urbane budućnosti: zamišljanje i aktiviranje mogućnosti u nemirnim vremenima), bilateralni hrvatsko-slovenski projekt HRZZ – ARRS, 2020. – 2023.	16
MOJ DOM. Refugees, migration and erased memories in the aftermath of Yugoslav wars (MDRMM); Program Građani, jednakost, prava i vrijednosti (Citizens, Equality, Rights and Values programme – CERV) 2023. – 2025.	17
Transnationale Remigrationen nach Kroatien, Kosovo und Nordmazedonien (Transnacionalne remigracije u Hrvatsku, Kosovo i Sjevernu Makedoniju), Alexander-von-Humboldt Stiftung, 1. 7. 2021. – 30. 6. 2024.	18
PROJEKT ZNANSTVENE INFRASTRUKTURE – KONZORCIJ DARIAH-ERIC: NACIONALNA KOORDINACIJA.....	19
Digitalna istraživačka infrastruktura za humanistiku i umjetnost: DARIAH-ERIC / DARIAH-HR, MZO.....	19
ZNANSTVENI PROGRAM: DUGOTRAJNA ISTRAŽIVANJA, PROGRAMSKE TEME I SKUPINE.....	22
Etnografija izbjeglištva: hrvatski kontekst	22

Etnografije otočnosti: doprinos etnologije i kulturne antropologije otočnim i jadranskim studijima	23
Etnokoreološke teme: ishodišta, koncepcije i složenost plesa	24
Tradicijska glazbena baština u postpandemijskom kontekstu	25
Migracije i mobilnost.....	26
Kultura prehrane i etnologija svakodnevice	28
Kulturna animalistika: životinja i čovjek – interdisciplinarnе analize i mnogostrukе kulturne prakse	29
Nematerijalna kultura i digitalna humanistika.....	30
Od starih zapisa do nove usmenosti	33
Petrarkizam i usmena tradicija	34
Transformativnost i perspektive rada u posttranzicijskoj Hrvatskoj: koncepti, simbolika i učinci	35
Nasljeđe devedesetih: diskursi i svakodnevica	36
Urbani procesi i identiteti	37
Istraživanje kulturnih odgovora na egzistencijalne prijetnje	38
ORGANIZACIJA ZNANSTVENIH I STRUČNIH SKUPOVA	39
ZNANSTVENA PRODUKCIJA.....	43
SUDJELOVANJA NA SKUPOVIMA	43
SUDJELOVANJA U NASTAVI.....	44
TRIBINE IEF-a	44
SURADNJE.....	45
IZDAVAČKA DJELATNOST.....	45
Narodna umjetnost – hrvatski časopis za etnologiju i folkloristiku.....	45
Biblioteka Nova etnografija.....	47
Biblioteka <i>Iz arhiva</i>	48
DOKUMENTACIJA	50

KNJIŽNICA.....	52
ODJEL ZA PRAVNE, KADROVSKE, FINANCIJSKO-RAČUNOVODSTVENE I OPĆE POSLOVE TE INFORMATIČKE POSLOVE.....	53

UVOD

Plan rada Instituta za etnologiju i folkloristiku (IEF) za 2023. godinu sastavljen je u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti (Narodne novine br. 119/2022) i Strateškim planom IEF-a (2017-2021., koji je Odlukom Upravnog vijeća IEF-a produžen do 31. prosinca 2022. godine). Temelji se na planovima istraživačkih skupina i na individualnim planovima znanstvenika i suradnika IEF-a. U prethodnim godinama realizaciju određenih zadataka i aktivnosti morali smo prilagoditi uvjetima krize izazvane pandemijom COVID-19 i potresima čije se posljedice i dalje osjećaju. Ratna razaranja u Ukrajini sa sobom nose posljedice s globalnim utjecajima – pojačane migracije i teže gospodarske uvjete, dok novi Zakon o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti obilježava aktualnu situaciju u nacionalnim okvirima iz kojih proizlazi potreba za hitnim usklađivanjem Statuta IEF-a, strateškim planiranjem za iduće razdoblje, kao i drugim pravnim dokumentima te prilagodbom novom sustavu financiranja. Utoliko se intrigantni i izazovni doprinosi, koji prate aktualnu situaciju ne samo u teorijskom, istraživačkom i pedagoškom smislu, već i u rješavanju društvenih, političkih, ekonomskih pa i egzistencijalnih pitanja protežu i na plan rada Instituta za 2023. godinu u kojoj se obilježava 75. godišnjica osnutka Instituta.

Godišnje planiranje obuhvaća kontinuirane znanstvenoistraživačke aktivnosti koje ocrtavaju temeljna istraživanja tradicijske kulture, kulture svakodnevice i suvremenih društvenih fenomena i procesa. Istraživanja izvode suradnici u trima znanstvenim odjelima: a) za etnologiju i kulturnu antropologiju, b) za folkloristiku i etnoteatrolologiju te c) za etnomuzikologiju i etnokoreologiju, u Referentnom centru za nematerijalnu kulturu kao znanstveno-stručnom odjelu te stručnim odjelima Knjižnice, Dokumentacije, Izdavaštva i računalne podrške. Istraživanja se temelje na etnografskom terenskom uvidu te arhivskom i studijskom radu, koji se prezentiraju sudjelovanjem na znanstvenim skupovima, objavljivanjem i primjenom ekspertnih znanja.

Kritičko vrednovanje i analitičko razumijevanje kulture u najširem antropološkom smislu smatra se jednim od prioriteta humanističkih znanosti u Hrvatskoj. Temeljna etnološka i kulturnoantropološka, folkloristička, etnomuzikološka i etnokoreološka istraživanja, s nizom subdisciplina, doprinose razumijevanju aktualnih društvenih izazova kao što su

transformacije životnih stilova, rada i obitelji, rodna pitanja, demografske promjene, migracije i integracije, urbane transformacije, javne prakse folkloru i baštinski programi te teme vezane uz konzumerizam, religijski pluralizam, kulturni amaterizam, kulturni turizam, multikulturalizam i dr. Istraživačka dinamika neodvojiva je od trajnih ciljeva dokumentiranja, valorizacije i očuvanja kulturnog nasljeđa te praćenja promjena unutar složenih procesa pozicioniranja identitetskih obilježja hrvatske kulture u europskom i svjetskom kontekstu. Terenska građa obrađuje se, digitalizira i pohranjuje u Dokumentaciji i u Digitalnom rezervu IEF-a.

Izdavačka djelatnost obuhvaća časopis *Narodna umjetnost*, biblioteke *Nova etnografija* i *Iz arhiva*, CD izdanja i digitalna izdanja. Znanstvena politika ustanove uključuje razvijanje ekspertnih i primjenjenih znanja koja omogućuju različite oblike suradnje s obrazovnim, znanstvenim i kulturnim ustanovama u zemlji i inozemstvu, strukovnim organizacijama, tijelima državne i lokalne uprave, medijima, civilnim sektorom, nevladinim organizacijama i gospodarstvom. Pritom je i jedinstveni fundus specijalističke institutske knjižnice otvoren svim korisnicima.

Plan rada za 2023. godinu podijeljen je u sljedeće cjeline:

Znanstvenoistraživačka djelatnost odnosi se na kontinuirane aktivnosti studijskoga i arhivskog rada, terenskih istraživanja, objavljivanja i primjene znanstvenih i stručnih rezultata, a planirana je primarno po skupnim (projektnim i programskim) istraživačkim cjelinama koje se ne poklapaju nužno s disciplinarnom podjelom znanstvenih odjela, nego se provode timski i interdisciplinarno.

Planovi rada **znanstvenih projekata** odnose se na projekte koje financira Hrvatska zaklada za znanost, na bilateralni projekt koji financiraju Hrvatska zaklada za znanost i Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije, na projekt Zaklade Alexander-von-Humboldt te na projekt konzorcija DARIAH-ERIC / DARIAH-HR. S Hrvatskom zakladom za znanost tri projekta ugovorena su u 2020., uz bilateralni sa Slovenijom, tako da se u 2023. godini planira zaokruživanje i produkcija rezultata u završnoj, četvrtoj godini izvedbe tih projekata. Od srpnja 2021. godine sa Sveučilištem Humboldt u Berlinu provodi se projekt tijekom kojeg će se u 2023. godini provesti značajna terenska istraživanja, studijski boravci i organizacija jedne konferencije. Od 2022. na temelju dosadašnjeg rada

na institutskom projektu Migracije i mobilnost ostvareno je partnerstvo u međunarodnom projektu DigiFREN s europskoga natječaja CHANSE financiran sredstvima EU i HRZZ (2022. – 2025.), čije se predstavljanje u IEF-u planira tijekom siječnja 2023., a tijekom čitave godine predviđen je opsežan terenski rad. Na sličan način, od 2022. godine prihvaćeno je partnerstvo u projektu *MOJ DOM. Refugees, migration and erased memories in the aftermath of Yugoslav wars (MDRMM)*, kao dijelu EU CERV Programa *Građani, jednakost, prava i vrijednosti* (2023. – 2025.), kao rezultat aktivnosti institutske tematske cjeline (malog projekta) *Nasljeđe devedesetih: diskursi i svakodnevica*, čime je osigurano financiranje aktivnosti inače predviđenih u planovima institutskog programa. Pod rubrikom **Konzorcij DARIAH-ERIC** navedene su aktivnosti u području digitalne istraživačke infrastrukture za humanistiku i umjetnost u okviru DARIAH-HR ogranka. Odlukom Ministarstva znanosti i obrazovanja IEF je imenovan koordinacijskom nacionalnom ustanovom.

Plan rada **znanstvenog programa** odnosi se na četrnaest tematskih cjelina (institutskih projekata) proizašlih iz dugotrajnih i interdisciplinarnih područja istraživanja. Plan programskih istraživačkih cjelina usklađen je sa struktukrom temeljne istraživačke djelatnosti IEF-a, a vođen je načelima ekonomične i ravnomjerne raspodjele sredstava po temeljnim kategorijama: ulaganja u zajedničku infrastrukturu i ulaganja u kontinuirana skupna istraživanja. Kao odgovor na pandemijsku situaciju tijekom prethodnih godina oblikovala se posebna tematska cjelina *Kulturni izazovi doba korone*, koja se planira preoblikovati u istraživanje kulturnih odgovora na egzistencijalne prijetnje prema širem području razmatranja različitih kulturnih taktika i strategija – kognitivnih, diskurzivnih, afektivnih, praktičnih i dr. – kojima građani odgovaraju na rastuće egzistencijalne prijetnje. Programske istraživačke cjeline ujedno predstavljaju sadržajne i organizacijske platforme iz kojih se razvijaju projektni prijedlozi spremni za apliciranje na državne i druge izvore financiranja, što je i razvidno iz prožimanja postojećih kompetitivnih pa i dva nova partnerstva u europskim projektima s tematskim cjelinama znanstvenog programa Instituta. U skladu sa Strategijom IEF-a, u planiranom razdoblju slijedit će se sljedeće smjernice:

- etnološka i kulturnoantropološka istraživanja nastavit će razvijati područja kulturnih, rodnih, urbanih, prehrambenih, otočnih, migracijskih i sportskih studija te

propitivati aktualni društveni kontekst na temama poput europskih integracijskih procesa, transformacije rada itd.

- **folkloristička** istraživanja fokusirat će se na stare i nove oblike usmenoknjiževnih žanrova te usmenih, pučkih i inih tradicija i praksi, na istraživanja književnosti kao društvenog i kulturnog fenomena, ali i tekstualnosti u najširem smislu, koristeći se pristupima i perspektivama književne teorije i povijesti, književne antropologije, kulturne animalistike, naratologije, izvedbenih studija, feminističke i psihanalitičke kritike, studija djetinjstva, teorije afekata i emocija i dr.
- **etnomuzikološka** istraživanja će biti specifično usmjereni na glazbene identifikacije zajednica i pojedinaca u kontekstu povjesne dinamike kulturnih tijekova i društvenih mijena te premreženosti državne regulacije, institucionaliziranih nositelja i stručnjaka. Nastavit će se aktivno sudjelovanje u osmišljavanju i kritičkom propitivanju implementacije programa očuvanja nematerijalne kulture.
- **etnokoreološka** istraživanja fokusirat će se na uloge izvođača i posrednika u tumačenju kulturnih i rodnih identiteta te različitim institucionalnim i društvenim (kazališnih, lokalnih, regionalnih, nacionalnih) konteksta koji sudjeluju u oblikovanju plesnih praksi i baštine.

U okviru znanstvenoistraživačke djelatnosti planirano je: organizacija sedam međunarodnih znanstvenih i stručnih skupova, sudjelovanja na skupovima, sudjelovanja u nastavi na domaćim i stranim sveučilištima na svim visokoobrazovnim razinama, organizacija **Tribina IEF-a** te drugi oblici diseminacije, popularizacije i primjene znanstvenih rezultata u suradnji s brojnim **znanstvenim i kulturnim ustanovama**, gospodarstvom, civilnim sektorom, nevladinim udrugama i sl.

Sudjelovanje na skupovima, pa i realizacija pojedinih terenskih istraživanja, radionica, predavanja i javnih nastupa i dalje će ovisiti o epidemiološkim mjerama u Europi i svijetu te će se prilagođavati situaciji tijekom godine. Vrlo je vjerojatno da će se u skladu s iskustvima prethodnih godina dio planiranih aktivnosti održati *online*, odnosno u hibridnom obliku.

Izdavačka djelatnost predstavljena je planovima uredništva časopisa *Narodna umjetnost* te planovima uredništava dviju biblioteka *Nova etnografija* i *Iz arhiva*.

Dokumentacija (uključivo s razvijanjem digitalnog repozitorija) te **Knjižnica** također su u planu za 2023. godinu kao aktivnosti stručnih odjela s namjerom da se pokaže komplementarnost znanstvenih i stručnih aktivnosti IEF-a. Navedeni su i planovi rada koji su u nadležnosti **Odjela za pravne, kadrovske, finansijsko-računovodstvene i opće poslove te informatičke poslove.**

ZNANSTVENOISTRAŽIVAČKA DJELATNOST

ZNANSTVENI PROJEKTI

Kulturna animalistika: interdisciplinarna polazišta i tradicijske prakse (ANIMAL), HRZZ, 2020. – 2024.

Voditeljica: dr. sc. Suzana Marjanović, znanstvena savjetnica u trajnom zvanju

Suradnici IEF-a: dr. sc. Lidija Bajuk, poslijedoktorandica, dr. sc. Maja Pasarić, znanstvena suradnica, dr. sc. Antonija Zaradija Kiš, zaslужna znanstvenica

Suradnici iz drugih institucija: dr. sc. Lidija Delić, viša znanstvena suradnica (Institut za književnost i umetnost, Beograd), dipl. arheolog i etnolog Matija Dronjić, kustos (Etnografski muzej, Zagreb), dr. sc. Marjetka Golež Kaučić, znanstvena savjetnica u trajnom zvanju (Glasbeno-narodopisni inštitut, Znanstveno-raziskovalni center SAZU, Ljubljana), izv. prof. mr. art. Zvjezdana Jembrih (Akademija likovnih umjetnosti, Zagreb), dr. sc. Marinka Šimić, znanstvena savjetnica (Staroslavenski institut, Zagreb)

Projekt ANIMAL temelji se na začecima kulturne animalistike i njezinim aktualnim dosezima u Hrvatskoj, zatim na ostvarenjima istraživačke kulturnoanimalističke teme IEF-a te na najsuvremenijim svjetskim stremljenima u ovom znanstvenom području. Jedinstven doprinos projekta ANIMAL je u njegovom multidisciplinarnom i interdisciplinarnom pristupu. Spomenuto se očituje u razradi ključnih djela starije hrvatske književnosti kroz animalistička očišta (npr. *Cvijet kreposti*). Nastavlja se kroz sustavnu obradu i valorizaciju već postojećih animalističkih podataka u kapitalnim djelima hrvatske etnografije i folkloristike 19./20. stoljeća, kao što je *Zbornik za narodni život i običaje Južnih Slavena* (ZNŽO) te na prikupljenome terenskom gradivu pohranjenome u Dokumentaciji IEF-a, što će rezultirati pripremanjem leksikona radnog naslova *Bestijarij hrvatske etnokulture*. Inovativnost projekta prepoznatljiva je u razmatranjima najsuvremenijih kulturnoanimalističkih spoznaja u svijetu, na primjer kritičke animalistike koja uključuje prava životinja te zooetike/bioetike, suvremene zoofolkloristike,

etnozoologije i antropologije životinja/antrozoologije koje redefiniraju tradiciju kulturnih praksi i promišljaju suživot ljudi i životinja u urbanim prostorima, kao i društvene zooarheologije usmjerene na razumijevanje interakcija čovjeka i životinja u prošlosti. U projektni animalistički korpus prvi put se uključuje i povjesnoumjetnički segment kulturnoanimalističkih istraživanja koji se odnosi na prikaze životinja u pučkoj sakralnoj umjetnosti. U kontekstu suvremenih tehnologija, inovativnost projekta očitovat će se i u načinu oblikovanja pohranjenoga gradiva, tj. u modeliranju animalističkog tezaurusa.

U 2023. godini nastavit će se arhivski i studijski rad te obrada filološkoga, etnološkog, usmenoknjiževnog, arheološkog i povjesnoumjetničkog animalističkoga gradiva za leksikon *Bestijarij hrvatske etnokulture*. Predviđa se izrada abecednog popisa i obrada novih 40 životinjskih natuknica za animalistički rječnik hrvatskoglagolskoga književnog korpusa te dovršavanje i prijevod četiri animalistička znanstvena teksta za objavljanje. Planira se priređivanje autorske knjige radnog naslova *Zoo-životi: od imaginarnih do urbanih životinja*, monografije radnog naslova *Arheo Zoo*, monografije *Životinjski sabor na Igrišču*, animalističkog rječnika hrvatskoglagolskoga književnog korpusa i leksikona *Bestijarij hrvatske etnokulture*. U 2023. godini planira se objavljanje autorske knjige *Cetera animantia: od etnozoologije do zoetike* koja je trebala biti objavljena 2021. godine u izdavaštvu Pergamene (ur. Hrvoje Jurić), no zbog nakladničkih problema prebačena je na 2023. godinu.

Planiraju se terenska istraživanja u Kalničkom prigorju, Konavlima, karlovačkoj okolici, Slavoniji, Lici, Gorskem kotaru i na Dugom otoku te daljnja obrada i pohrana izabranoga gradiva u Digitalni repozitorij IEF-a. Nastavljaju se pratiti radionice Tezaurus.hr (DARIAH-HR) projekta, ekscerpirat će se podaci o *zmiji* i *zmaju* s projektnih terenskih istraživanja i nastaviti strukturirati pojmovni model animalističkog tezaurusa.

Predviđena su sudjelovanja na skupovima Dani kulturne animalistike u Splitu, Belief Narrative Network, 29th European Association of Archaeologist Annual Meeting, 16th International Society for Ethnology and Folklore Congress i Thinking Animals, a u planu je i organizacija projektne animalističke konferencije *Mitska i etno životinja. Bestijarij hrvatske etnokulture*. Održat će se dvije radionice za suradnike projekta i za studente - *O pristupu terenskom istraživanju – animalistička problematika II, Sveci i njihove zwijeri*. U kontekstu popularizacije animalističke problematike predviđena je i multimedijkska

animalistička radionica za javnost te nastavak oblikovanja projektne mrežne stranice. Također se planira studijsko putovanje Suzane Marjanić u Oxford Center for Animal Ethics i Lidije Bajuk u Etnografski muzej u Varšavi.

Digital aestheticization of fragile environments (DigiFREN), EU i HRZZ, 2022. – 2025.

Voditeljica: dr. sc. Sanja Đurin, znanstvena suradnica

Suradnici iz drugih institucija: red. prof. dr. sc. Senka Božić-Vrbančić (Odjel za etnologiju i antropologiju Sveučilišta u Zadru), izv. prof. dr. sc. Tomislav Oroz (Odjel za etnologiju i antropologiju Sveučilišta u Zadru), izv. prof. dr. sc. Mario Katić (Odjel za etnologiju i antropologiju Sveučilišta u Zadru)

Nositelj projekta u Hrvatskoj je Institut za etnologiju i folkloristiku, iako osim voditeljice projekta nema drugih suradnika s IEF-a. Ostali članovi hrvatskog tima projekta su Senka Božić – Vrbančić, Tomislav Oroz i Mario Katić. Međunarodni projektni tim, osim hrvatskih znanstvenika, čine još znanstvenici iz Slovenije, Poljske, Finske i Norveške. Slovenski istraživački tim čine Blaž Bajič, Sandi Abram, Jaka Repič, Rajko Muršić, Ana Svetel i Veronika Zavratnik s Odjela za etnologiju i kulturnu antropologiju Sveučilišta u Ljubljani. Finski tim čine Juhana Venäläinen, Kirsi Laurén i Inkeri Aula s Kulturnih studija Sveučilišta istočna Finska. Sa Sveučilišta Stavanger su članovi norveškog istraživačkog tima Finn Arne Jørgensen i postdoktorand/ica čije ime još nije poznato, a poljski istraživački tim čine Marcin Brodski i Magdalena Szstandara s Instituta za etnologiju i kulturnu antropologiju pri Jagiellonskom sveučilištu.

Projekt DigiFREN će omogućiti nova razumijevanja digitalne estetizacije u i o osjetljivim krajolicima u pet europskih zemalja. Povjesno i etnografski utemeljeno istraživanje će razjasniti kako digitalni mediji i tehnologija doprinose ponovnom oblikovanju i transformaciji percepcija, osjetljivosti i praksi u okolišu. DigiFREN će pristupiti digitalnoj estetizaciji u i o osjetljivim okruženjima koja se odvijaju u svakodnevnom životu i utječu na nj. Fokus projekta čini kontekst razonode i slobodnog vremena na otvorenom u slovenskoj alpskoj regiji Solčavsko i Bohinj, duž hrvatske jadranske obale u nacionalnom

parku Paklenica i parku prirode Telaščica, u finskim tresetištim Sodankylä i Lieksa, u norveškoj šumi Sørmarka u urbanom prostoru i duž riječnih obala u dolini rijeke Odre u Donjoj Šleziji u Poljskoj. DigiFREN je prvi etnografski projekt koji se bavi komparativnom studijom digitalne estetizacije u Europi u procesu digitalne transformacije.

U okviru DigiFREN projekta u 2023. godini planira se javno predstavljanje projekta na IEF-u u siječnju. Tijekom čitave godine predviđen je opsežni terenski rad u NP Paklenica i PP Telaščica koji će uključivati analizu arhivske građe te polustrukturirane intervjuje s posjetiteljima i zaposlenicima spomenutih lokacija kao i s lokalnim stanovništvom, voditeljima nevladinih udruga ukoliko one postoje kao i s nositeljima lokalne vlasti. Osim toga, za članove projekta održat će se dvije radionice. U ožujku će se u Poljskoj održati Radionica podatkovnih protokola, a u svibnju u Finskoj Radionica o ključnim istraživačkim pojmovima. U svibnju će se održati i sastanak međunarodnog istraživačkog tima sa CHANSE konzorcijem. Osim prikupljenih materijala s terena, kao rezultat prve godine istraživanja očekuju se i izlaganja na simpoziju (za sada postoji samo radni naslov simpozija: Digital Aesthetization and Its Methodological Challenge) koji će se u organizaciji projektnog tima odvijati u rujnu 2023. godine putem platforme Zoom, kao i nastupi na dvije međunarodne konferencije. Planira se i studijski boravak Tomislava Oroza u Danskoj.

Diskografska industrija u Hrvatskoj od 1927. do kraja 1950-ih, HRZZ, 2020. – 2024.

Voditeljica: dr. sc. Naila Ceribašić, znanstvena savjetnica u trajnom zvanju

Suradnici IEF-a: dr. sc. Joško Ćaleta, znanstveni suradnik, dr. sc. Irena Miholić, znanstvena suradnica, Tanja Halužan, asistentica, Dora Dunatov, asistentica

Suradnici iz drugih institucija: dr. sc. Nada Bezić (voditeljica biblioteke i arhiva Hrvatskog glazbenog zavoda, Zagreb), dr. sc. Željka Radovinović (voditeljica biblioteke Muzičke akademije, Zagreb), dr. sc. Jelka Vukobratović, asistentica (Odsjek za muzikologiju Muzičke akademije, Zagreb)

Projekt je prvi primjer sustavnoga, znanstvenog pristupa temi diskografske industrije u Hrvatskoj. Usredotočen je na razdoblje od 1927. do kraja 1950-ih godina, obuhvaćajući time doba šelak ploča u produkciji triju diskografskih tvrtki sa sjedištem u Zagrebu: Edison Bell Penkala, Elektroton i Jugoton. Osim ugroženosti gramofonskih ploča kao primarnih izvora te manjka pouzdane dokumentacije o njima, poticaj za ovaj projekt dolazi i iz razumijevanja diskografije i njezine podupiruće industrije kao konstitutivnih za glazbu i glazbeni život s obzirom na dva ključna aspekta: samu glazbu koja se ostvaruje u izvedbi i/ili kao izvedba te diskografske "filtre" koji kroz odabir glazbenog repertoara i interpreta, producijske mogućnosti i težnje, uvjete rada glazbenika i načine tržišnog plasmana iscrtavaju ne samo dinamiku, hijerarhije i tendencije u glazbi i glazbenom životu nego i mikropovijest hrvatskog društva i kulture razmatranog razdoblja. Pet je osnovnih ciljeva projekta: izraditi temeljitu i sveobuhvatnu bazu podataka diskografskih izdanja triju zagrebačkih diskografskih tvrtki; dati znanstveno utemeljen uvid u poetiku, politiku i ekonomiju diskografske industrije razmatranih razdoblja; podrobno, u formi studija slučaja, istražiti pojedine odabrane aspekte diskografske industrije; unaprijediti domaću znanost o glazbi; pridonijeti jačanju svijesti u javnosti o diskografskim izdanjima kao važnom dijelu kulturne baštine.

Tijekom 2023. rad na projektu bit će koncentriran na predstavljanje rezultata istraživanja. Ponajprije, riječ je o zajedničkoj knjizi o poetici, politici i ekonomiji diskografske industrije, koja će obuhvatiti sljedeća poglavlja: 1) diskografski filtri u tri različita društveno-politička sustava; 2) diskografska industrija i druge poluge glazbenog života; 3) diskografska produkcija, recepcija i društveni identiteti; 4 a-c) narodna, popularna (zabavna) i umjetnička glazba u diskografskoj produkciji i recepciji; 5) instrumentalni ansamblji i žanrovi; 6) tri zagrebačke tvrtke na domaćem, europskom i američkom tržištu u odnosu na druge tvrtke prisutne na hrvatskom tržištu; 7) mjesto diskografije razmatranog razdoblja u današnjoj kulturnoj i glazbenoj praksi. Ceribašić će biti uključena u pisanje i uređivanje svih poglavlja, a koautorski će joj se pridružiti Bezić (pogl. 4c, 7), Ćaleta (4a), Dunatov (3-4a, 6-7), Halužan (3-4a), Miholić (1, 5), Radovinović (1-2, 4c) i Vukobratović (1-3, 4b, 7). Osim toga, u okviru knjige predviđene su kraće studije karakterističnih primjera vezanih uz svako od poglavlja, u čemu će autorski sudjelovati suradnici na projektu, ali i pojedini vanjski suradnici. Zasebni članci ponuđeni za tisak tematizirat će

glazbu u izvedbi na primjeru dalmatinskih i klapskih pjesama (Ćaleta), promjene tehnologije i uvjeta snimanja (Miholić), preplitanje diskografije i notnog izdavaštva (Radovinović), ponarodđivanje autorskih pjesama (Ćaleta), kolecionare starih gramofonskih ploča (Ceribašić), utjecaj društvenih uređenja na izdavačke politike u vezi umjetničke glazbe (Radovinović), topografiju diskografske produkcije i potrošnje u Zagrebu (Bezić), odnos glazbene izvedbe i konteksta na primjeru popularnih kajkavskih pjesama (Halužan) i utjecaj diskografske industrije na standardizaciju tradicijske glazbe sjeverozapadne Hrvatske u dijakronijskoj perspektivi (Halužan). Suradnici na projektu sudjelovat će na desetak domaćih, regionalnih, europskih i svjetskih konferencija strukovnih udruženja te organizirati projektnu konferenciju "78 rpm at home: Local perspectives on the early recording industry" (8. – 11. 3. 2023.). Nastavit će se diseminacija u široj javnosti u vidu slušaonica starih ploča (tromjesečno) i radijskih priloga iz tematike projekta (četveromjesečno).

Europski režim iregulariziranih migracija na periferiji: od etnografije do pojmovnika (ERIM), HRZZ, 2020. – 2024.

Voditeljica: dr. sc. Marijana Hameršak, znanstvena savjetnica

Suradnici IEF-a: dr. sc. Iva Pleše, viša znanstvena suradnica, dr. sc. Tea Škokić, znanstvena savjetnica, dr. sc. Romana Pozniak, viša asistentica, Bojan Mucko, asistent
Suradnici iz drugih institucija: dr. sc. Mojca Piškor, docentica (Muzička akademija, Zagreb), dr. sc. Duško Petrović, docent (Filozofski fakultet, Zagreb), dr. sc. Drago Župarić-Iljić, docent (Filozofski fakultet, Zagreb), izv. prof. dr. sc. Jelka Zorn (Fakultet za socijalni rad, Ljubljana), izv. prof. dr. sc. Uršula Lipovec Čeborn (Filozofski fakultet, Ljubljana), dr. sc. Marta Stojić Mitrović, znanstvena suradnica (Etnografski institut SANU, Beograd), Teodora Jovanović, asistentica (Etnografski institut SANU, Beograd)

Projektom *Europski režim iregulariziranih migracija: od etnografije do pojmovnika (ERIM)* teži se odozdo, polazeći od multilokalnih etnografskih terenskih istraživanja metodama promatranja, sudjelovanja, intervjuja i dr., zahvatiti razine i iskustva različitih dionika, od izbjeglica i migranata, preko članova lokalnih zajednica do zaposlenika i predstavnika

tijela lokalnih vlasti, međunarodnih i drugih organizacija. U otklonu od razumijevanja režima migracija kao označitelja apstraktne i monolitne moći države, ERIM, dakle, režimu iregulariziranih migracija pristupa kao dinamičnom polju heterogenih, pa i suprotstavljenih praksi i interakcija različitih aktera koje se pritom na specifične načine artikuliraju na periferijama EU. Cilj projekta je višerazinski dokumentirati i istražiti te specifičnosti i ponuditi njihove empirijski utemeljene i teorijski relevantne konceptualizacije. Očekivanim rezultatima (prije svega pojmovnikom, tj. mrežom etnografski dokumentiranih i analitički elaboriranih pojmoveva u okviru pojedinačnih znanstvenih radova, projektne publikacije, kao i multimedijalne mrežne platforme e-ERIM) nastojat će se pridonijeti dubljem razumijevanju kontradikcija i potencijala pojma režima migracija i iregulariziranih migrantskih kretanja u akademskoj, ali i široj društvenoj sferi.

U 2023. godini u okviru projekta planira se: održavanje najmanje jednog radnog sastanaka i jedne tematske projektne radionice, provedba niza višednevnih i jednodnevnih terenskih istraživanja na širem graničnom području Hrvatske, Srbije, Slovenije te Bosne i Hercegovine u ukupnom trajanju od najmanje 60 dana i s njima povezane interne i grupne analize, kao i predstavljanja i diskusije vezane uz terenska istraživanja i teorijske probleme, održana najmanje dva izlaganja na domaćim i međunarodnim konferencijama, objavljena najmanje dva znanstvena članka, nastavak rada na platformi e-erim (pisanje, uređivanje i objavljivanje izabranih pojmoveva), nastavak pisanja i uređivanja tekstova za *Pojmovnik europskog režima iregulariziranih migracija na periferiji EU*, prijava rukopisa *Pojmovnika* na natječaje za potporu za objavljivanje, organizacija studentsko-istraživačke radionice na temu granice i režima iregulariziranih migracija, započeta organizacija projektnog znanstvenog skupa planiranog za 2024. godinu, održavanje najmanje jedne javne tribine, kontinuirano sudjelovanje na javnim forumima ili u medijima i dr.

Urban Futures Imagining and Activating Possibilities in Unsettled Times (FUTURES)
(Urbane budućnosti: zamišljanje i aktiviranje mogućnosti u nemirnim vremenima),
bilateralni hrvatsko-slovenski projekt HRZZ – ARRS, 2020. – 2023.

Voditeljica: dr. sc. Valentina Gulin Zrnić, znanstvena savjetnica

Suradnici IEF-a: dr. sc. Jasna Čapo, znanstvena savjetnica u trajnom zvanju, dr. sc.

Marina Blagaić Bergman, znanstvena suradnica, Mirna Tkaličić Simetić, asistentica

Suradnici iz drugih institucija: izv. prof. dr. sc. Tihana Rubić, (Filozofski fakultet, Zagreb), red. prof. dr. sc. Nevena Škrbić Alempijević, (Filozofski fakultet, Zagreb)

Slovenski istraživački tim: dr. sc. Saša Poljak Istenič, voditeljica (Inštitut za slovensko narodopisje, ZRC SAZU), dr. sc. Tatiana Bajuk Senčar (Inštitut za slovensko narodopisje, ZRC SAZU), izv. prof. dr. sc. Katja Hrobat Virloget (Univerza na Primorskem), dr. sc. Miha Kozorog (Inštitut za slovensko narodopisje, ZRC SAZU i Univerza v Ljubljani), dr. sc. Nina Vodopivec (Inštitut za novejšo zgodovino)

Projekt je posvećen istraživanju stvaranja budućnosti u izabranim hrvatskim i slovenskim gradovima. Stvaranje budućnosti sintagma je koja se odnosi na sveobuhvatno razumijevanje elemenata koji se povezuju u zamišljanju, anticipiranju i percipiranju budućnosti, kao i u modalitetima svakodnevnog života i angažmana koji iskazuju određeni odnos prema budućnosti. Procesi urbanog stvaranja budućnosti analiziraju se iz perspektive "odozgo" (strateški gradski dokumenti i vizije), "odozdo" (građanske udruge i inicijative) te iz individualnih/osobnih perspektiva (iskustva, očekivanja, prakse), posebice mladih. Projekt je utemeljen u etnografskom istraživanju i diskurzivnoj analizi, a strukturiran je kroz tri istraživačke okosnice: javni prostori (budući prostorno-društveni gradski projekti i njihov potencijal da unaprijede društvenu integraciju, inkluziju, zdravlje i dobrobit građana), kreativnost i inovativnost (kreativna čvorista koja razvijaju različiti akteri u cilju izgradnje i promocije dobrih praksi, edukacije i društvene angažiranosti) te građanska participacija (različiti načini na koje građani aktiviraju "pravo na grad" i doprinose aktualnim raspravama o djelotvornom gradskom upravljanju kao preuvjetu za prihvatljive i održive urbane budućnosti).

U okviru projekta Futures realizirat će se planirana terenska istraživanja u Zagrebu, Kutini, Hvaru i Rijeci te prikupljanje materijala iz medija i društvenih mreža. Diseminacijske aktivnosti uključit će sudjelovanje na domaćim i međunarodnim konferencijama, pisanje tri znanstvena članka i knjige, izložbu i tribinu na kojima će se prezentirati dijelovi projektnih istraživanja i rezultata. Organizirat će se i održati završna projektna konferencija u Ljubljani na kojoj će s izlaganjima sudjelovati svi članovi projekta uz pozvane međunarodne znanstvenike. Na temelju rezultata projekta pripremit će se materijali poput smjernica za javne politike i sveučilišni silabus. Održavat će se redoviti sastanci hrvatskog te bilateralnog tima, a rezultati i aktivnosti projekta će se objavljivati na mrežnoj stranici i društvenim mrežama projekta.

MOJ DOM. Refugees, migration and erased memories in the aftermath of Yugoslav wars (MDRMM); Program Građani, jednakost, prava i vrijednosti (Citizens, Equality, Rights and Values programme – CERV) 2023. – 2025.

Glavni nositelj: Codici cooperativa sociale ONLUS (ITA), voditeljica dr. sc. Sara Troglio
Ostali partneri: Institut za etnologiju i folkloristiku (HR), Institut za društvena istraživanja - IDIZ (HR), Documenta - Centar za suočavanje s prošlošću (HR), Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani (SLO), Mirovni inštitut (SLO), Laboratorio Lapsus (ITA), MASKA Zavod za založniško, kulturno in producentsko dejavnost (SLO), Universität Regensburg (DE), Humboldt-Universität zu Berlin (DE).

Voditelj aktivnosti partnera IEF-a: dr. sc. Petar Bagarić, znanstveni suradnik

Suradnici: dr. sc. Orlanda Obad, znanstvena suradnica

Ovu projektnu ideju razvili su Codici i partneri ne bi li potaknuli međunarodnu i multidisciplinarnu raspravu o novoj evropskoj povijesti i demokratskoj tranziciji nakon jugoslavenskih ratova, devedesetih, i tijekom formiranja samostalnih država sljednica. Temeljni koncept na kojem počiva projekt odnosi se na poimanje "doma" u ratnom i poslijeratnom razdoblju. Točnije, tema je nestajanje doma, njegova rekonstrukcija i pamćenje vezano uz dom u njegovom praktičnom i emocionalnom kontekstu. Širi je cilj projekta izravno se pozabaviti bremenitim naslijeđem zapadnog Balkana. Radi se o odnosu

prema prošlosti koja je prepoznata kao značajna, problematična, kontroverzna i često neugodna i koja još nije prošla kroz procese stvaranja javnog pamćenja koji bi osigurali zadovoljavajuću rekoncilijaciju. Sudjelovanje Instituta na međunarodnom projektu MDRMM ostvareno je kao rezultat aktivnosti na malom institutskom projektu *Nasljede devedesetih: diskursi i svakodnevica* čime je osigurano financiranje za aktivnosti koje se zbog manjka sredstava ne bi mogle realizirati u okviru malog institutskog projekta. Prvenstveno je tu riječ o realizaciji još jednog programa Mala škola devedesetih s temom „Djeca devedesetih“ i u tu svrhu će biti provedeno terensko istraživanje te audio i video obrada prikupljenog materijala.

Predviđeni rezultati projekta MDRMM u užem smislu za 2023. godinu su: preliminarno istraživanje i mapiranje istraživačkog područja, terensko istraživanje na više lokacija u Hrvatskoj (Dubrovnik, Korčula, Hvar, Split, Zadar, Rijeka, Zagreb), provođenje serije polustrukturiranih intervjeta, audio i video obrada prikupljenog materijala, organizacija Male škole, organiziranje „prikljanja sjećanja“ i „audio sjećanja“ sudionika Male škole, kao i digitalizacija te katalogizacija prikupljenog materijala.

*Transnationale Remigrationen nach Kroatien, Kosovo und Nordmazedonien
(Transnacionalne remigracije u Hrvatsku, Kosovo i Sjevernu Makedoniju), Alexander-von-Humboldt Stiftung, 1. 7. 2021. – 30. 6. 2024.*

Voditeljica: dr. sc. Jasna Čapo, znanstvena savjetnica u trajnom zvanju

Suradnici IEF-a: dr. sc. Valentina Gulin Zrnić, znanstvena savjetnica, dr. sc. Marina Blagaić Bergman, znanstvena suradnica

Suradnici iz drugih institucija: Christian Voß (Humboldt Universität, Berlin), Agata Rogos (Humboldt Universität, Berlin), Lumnije Jusufi (Humboldt Universität, Berlin), Arta Sopaj, doktorandica (Humboldt Universität, Berlin)

Projekt proizlazi iz Institutskoga projekta *Migracije i mobilnost*. Oslanja se na tezu o transnacionalnom karakteru povratničkih migracija koje promatra iz aspekta dobrog života i potencijala transnacionalnoga povratništva da pridonese transformacijama društva. Zajedničkim terenskim istraživanjima u Hrvatskoj, na Kosovu i u Sjevernoj

Makedoniji, koja ćemo provoditi u suradnji s njemačkim kolegama, omogućit će se interpretacija povratničkoga djelovanja u sredinama iz kojih su iselili u komparativnom kontekstu triju zemalja. Projekt je interdisciplinarnoga karaktera (suradnja se ostvaruje između antropologa i sociolinguista). Rezultirat će dvjema međunarodnim konferencijama (jedna u Njemačkoj, jedna u Hrvatskoj) te radovima u zbornicima i časopisima.

Planiraju se studijski boravci u Zagrebu (suradnica iz Njemačke, jedan/dva tjedna) i u Berlinu (suradnici iz Zagreba, do dva/tri tjedna); zajedničko terensko istraživanje u Hrvatskoj (vjerojatno u Slavoniji, do tjedan dana); zajedničko terensko istraživanje u Sjevernoj Makedoniji (vjerojatno u kraju koji naseljuje albanska manjina, do tjedan dana). Napisat će se uvodni tekst (Čapo) i pojedinačni prilozi (Čapo, Jusufi) za zbornik radova "Return Migration and its Consequences in Southeastern Europe" u izdanju Southeast Europe Association (Südosteuropa-Gesellschaft). Zbornik će sadržavati tridesetak izlaganja s istoimene konferencije koju smo u organizaciji Southeast Europe Association (Südosteuropa-Gesellschaft) i Akademie für Politische Bildung Tutzing priredili u listopadu 2022. u Tutzingu u Njemačkoj (konceptacija skupa: Čapo i Jusufi). Održat će se sastanak/radionicu svih suradnika na projektu (u Zagrebu) te se u ovoj godini planira razrada koncepta i početak organizacije završne konferencije na projektu, koja se planira za prvu polovicu 2024. u Zagrebu.

PROJEKT ZNANSTVENE INFRASTRUKTURE - KONZORCIJ DARIAH-ERIC: NACIONALNA KOORDINACIJA

*Digitalna istraživačka infrastruktura za humanistiku i umjetnost:
DARIAH-ERIC / DARIAH-HR, MZO*

Voditeljica: dr. sc. Koraljka Kuzman Šlogar, voditeljica Dokumentacije, nacionalna koordinatorica za Hrvatsku

Suradnici IEF-a: dr. sc. Tvrtko Zebec, znanstveni savjetnik u trajnom zvanju, dr. sc. Irena Miholić, znanstvena suradnica, dr. sc. Lidija Bajuk, znanstvena suradnica, Anamarija Žugić Borić, asistentica, Antonia Hladilo Duspara, asistentica

DARIAH-HR partneri (ustanove): Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku, Empiria teatar, Etnografski muzej Zagreb, Eurokaz, Filozofski fakultet Sveučilišta u Osijeku, Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci, Filozofski fakultet Sveučilišta u Splitu, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Građevinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Hrvatski institut za povijest, Hrvatski restauratorski zavod, Hrvatsko narodno kazalište u Osijeku, Fakultet hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu, ICARUS Hrvatska, Institut društvenih znanosti Ivo Pilar, Institut Ruđer Bošković, Institut za antropologiju, Institut za arheologiju, Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje, Institut za migracije i narodnosti, Institut za povijest umjetnosti, Institut za razvoj i međunarodne odnose, Kazalište Virovitica, Književni krug Split, Leksikografski zavod Miroslav Krleža, Muzej suvremene umjetnosti, Muzej za umjetnost i obrt, Muzejski dokumentacijski centar, Nacionalna i sveučilišna knjižnica, Odjel za informacijske znanosti Sveučilišta u Zadru, Staroslavenski institut, Sveučilište u Osijeku, Sveučilišni računski centar Sveučilišta u Zagrebu, Sveučilište u Zagrebu.

WESTERN BALKAN HUB:

Bosna i Hercegovina: Muzička akademija Univerziteta u Sarajevu, Pedagoški fakultet Univerziteta u Bihaću, Zemaljski muzej Bosne i Hercegovine, Sarajevo, Filozofski fakultet Sveučilišta u Mostaru, Društvo za digitalizaciju tradicijske kulturne baštine, Široki Brijeg.

Crna Gora: Muzička akademija Univerziteta u Cetinju, Društvo za kulturni razvoj "Bauo", Petrovac na Moru

Makedonija: Uprava za zaštitu kulturnog nasljeđa, Ministarstvo kulture Republike Makedonije, Filozofski fakultet Sv. Ćirila i Metoda, Skoplje.

DARIAH-EU je europski konzorcij za umjetnost i humanističke znanosti utemeljen kao dio konzorcija europskih istraživačkih infrastruktura (ERIC). Povezuje humaniste, umjetnike i informatičke stručnjake koje je okupila zajednička vizija kreiranja jedinstvenog središta za potporu istraživanja i podučavanja u e-znanosti. Radi se o mreži od nekoliko tisuća istraživača diljem Europe koji dijele svoja znanja, usluge, podatke i digitalne alate te

organiziraju zajedničke projekte i događaje u svrhu unaprjeđenja digitalnih istraživanja i obrazovanja.

DARIAH-HR je hrvatski ogrank te organizacije, a Hrvatska je jedna od zemalja utemeljiteljica konzorcija (2014. godine). Organizacijom radionica, tribina, okruglih stolova i konferencija, povezivanjem ustanova i pojedinaca u prijavama zajedničkih projekata, radom u okviru paneuropskih radnih skupina i drugim aktivnostima, DARIAH-HR danas podupire razvoj digitalne humanistike i umjetnosti te unaprjeđenje znanstveno-istraživačke e-infrastrukture u Hrvatskoj i regiji.

Kao koordinacijska ustanova za DARIAH-HR mrežu u 2023. godini planiramo nastaviti provođenje nacionalnih suradničkih projekata kao što su Tezaurus.hr i DH registar te sudjelovati u drugim važnim nacionalnim DH projektima, npr. Znameniti.hr (konzorcij ustanova), Javna znanost u području glagoljaštva: od *crowdsourcinga* do znanja (UNIZD), Mikro-kvalifikacija: Jezične tehnologije i digitalna obrada teksta (UNIRI) i drugima. Poticat će se i daljnja suradnja i prijava novih zajedničkih digitalizacijskih i infrastrukturnih projekata. Nastavit će se s radom na pripremi prijedloga za razvoj infrastrukture za humanističke znanosti i umjetnosti u Republici Hrvatskoj u suradnji s drugim zainteresiranim institucijama.

Na međunarodnoj razini sudjelovat ćemo u radu već aktivnih ERASMUS + i Creative Europe projekata u partnerstvu s udrugom ICARUS Hrvatska (npr. AToM, e-Routes, BoostDigiCulture) te nastaviti s pripremom i prijavom novih EU projekata. Nastavljamo i s koordinacijom rada DARIAH-ovih međunarodnih radnih skupina ELDAH (Kuzman Šlogar) i Theatralia (Žugić Borić). Poticat će se daljnja suradnja s drugim istraživačkim infrastrukturama iz područja društvenih i humanističkih znanosti na nacionalnoj i međunarodnoj razini (CESSDA, CLARIN, SHARE, ESS) te s drugim srodnim udruženjima i međunarodnim platformama kao što su ICARUS, Europeana ili Time Machine. Organizirat će se i suorganizirati niz radionica s područja digitalne humanistike, skupova i drugih događanja, među kojima ističemo DARIAH piknik, treću međunarodnu konferenciju Digital Humanities and Heritage te DARIAH Day. Također je u planu priprema zbornika s druge DARIAH-HR konferencije održane u Rijeci u listopadu 2022.

Tijekom godine prikupljat će se i prijavljivati nacionalni ulog i doprinosi partnerskih ustanova za 2022. godinu. U planu je sudjelovanje nacionalne koordinatorice na sastancima Vijeća nacionalnih koordinatora i u Općoj skupštini DARIAH-a u svibnju i studenome 2023. Također je planirano sudjelovanje triju osoba iz koordinacijskog ureda na DARIAH Annual Eventu u Budimpešti u lipnju 2023. godine. Asistentice na DARIAH projektu Antonia Hladilo Duspara i Anamarija Žugić Borić pored rada na koordinacijskim aktivnostima nastaviti će i s vlastitim istraživanjima za potrebe izrade doktorskih disertacija.

ZNANSTVENI PROGRAM: DUGOTRAJNA ISTRAŽIVANJA, PROGRAMSKE TEME I SKUPINE

Etnografija izbjeglištva: hrvatski kontekst

Voditeljica: dr. sc. Iva Pleše, viša znanstvena suradnica

Suradnici: dr. sc. Marijana Hameršak, znanstvena savjetnica, dr. sc. Tea Škokić, znanstvena savjetnica, Bojan Mucko, asistent, dr. sc. Romana Pozniak, viša asistentica
Vanjski suradnik: dr. sc. Duško Petrović, docent (Odsjek za etnologiju i kulturnu antropologiju, Filozofski fakultet, Zagreb)

Projekt *Etnografija izbjeglištva: hrvatski kontekst* pokrenut je u zimu 2016. godine s idejom dokumentacije i interpretacije lokalne dionice balkanskog izbjegličkog koridora iz etnografske perspektive. Danas je usmjeren na diseminaciju i produbljivanje interpretacija o samom koridoru te analizu drugih pojmove i praksi europskog režima migracija na periferiji (npr. protjerivanja, smrti na granicama, detencije itd.).

Suradnici na projektu u 2023. godini nastaviti će sa studijskim i terenskim istraživanjima u Hrvatskoj i zemljama regije vezanima za izbjegličke teme. Također, nastaviti će suradnju s istraživačima i institucijama u Hrvatskoj, kao i u inozemstvu (Bosna i Hercegovina, Slovenija, Srbija, Njemačka i dr.), te s relevantnim organizacijama civilnog društva. Projekt Etnografija izbjeglištva: hrvatski kontekst komplementaran je projektu Europski režim iregulariziranih migracija na periferiji: od etnografije do pojmovnika (ERIM), HRZZ,

2020. – 2024., te se pojedine njihove dionice preklapaju i finansijski nadopunjaju, poput prijevoda pojmove u e-ERIM digitalnoj mreži pojmove (<https://e-erim.ief.hr/?locale=en>), prijevoda znanstvenih radova za časopise i sažetaka za znanstvene skupove te lekture radova na stranim jezicima.

Rezultati projekta u 2023. godini bit će terenski, arhivski i studijski rad vezan za teme izbjeglištva u Zagrebu (dokumentacija i analiza), zatim prikazi knjiga i promocije knjiga te nastavak suradnje s institucijama, medijima i civilnim društvom. Suradnici će tijekom 2023. recenzirati za domaće i strane znanstvene časopise i izdavače.

Etnografije otočnosti: doprinos etnologije i kulturne antropologije otočnim i jadranskim studijima

Voditeljica: dr. sc. Marina Blagaić Bergman, znanstvena suradnica

Suradnici: dr. sc. Iva Niemčić, viša znanstvena suradnica, dr. sc. Joško Ćaleta, znanstveni suradnik, dr. sc. Sanja Đurin, znanstvena suradnica

Vanjski suradnik: dr. sc. Tomislav Oroz, docent (Odjel za etnologiju i antropologiju Sveučilišta u Zadru)

Cilj je projekta provedba etnografskih istraživanja i razvijanje etnoloških i kulturnoantropoloških uvida o životu ljudskih zajednica na otocima s ciljem doprinosa otočnim i jadranskim studijama. Uzimajući u obzir osnovne prijepore na području otočnih studija te osobitosti hrvatskih otoka, kao i etnografska istraživanja provedena u okviru projekta, rezultati će biti usmjereni na promišljanje koncepata otočnosti, inzularnosti, otočne društvenosti i mobilnosti. U okviru projekta bit će istraživane sljedeće teme: urbani arhipelazi, etnografije otočnih mobilnosti, privremeno stanovništvo na hrvatskim otocima, otoci kao prostori rekreacije, otočka etnomuzikološka i etnokoreološka baština u suvremenosti, koncepti i reprezentacije jadranstva i mediteranstva u znanstvenom diskursu, etnografskoj građi, turističkim narativima, lokalnoj kulturi i baštini te energetska i zelena tranzicija na otocima, kao i utjecaj klimatskih promjena na život otočana.

Tijekom 2023. godine u planu je organizacija i provedba jedanaestog po redu simpozija *Anatomija otoka*, koji iz godine u godinu okuplja međunarodne znanstvenike, stručnjake

i aktiviste iz područja otočnih studija. Ovogodišnji simpozij održat će se na otoku Hvaru, a tematski će biti usmjeren na prehranu i prehrambene politike s posebnim naglaskom na Mediteransku prehranu kao nematerijalnu kulturnu baštinu otoka (obilježavanje desetogodišnjice zaštite na UNESCO-ovoj listi Reprezentativne nematerijalne kulturne baštine). I ove će se godine u organizaciji skupa, ali i u ostalim projektnim aktivnostima, surađivati s Odjelom za etnologiju i antropologiju Sveučilišta u Zadru te udrugom Anatomija otoka – centar za istraživanje i razvoj (Vis, Zagreb). Etnografska istraživanja provest će se na Lastovu, Hvaru, Dugom otoku i Šolti. Sanja Đurin planira terenski rad vezan uz očuvanje bioraznolikosti otoka (Lastovo, Dugi otok), zelene tranzicije i alternativne oblike turizma. U veljači je u planu promocija monografije o Lastovskom pokladu (Ćaleta, Niemčić) na Lastovu, a kasnije i u Zagrebu. Suradnici projekta sudjelovat će na 11. Anatomiji otoka u programskom i organizacijskom timu (Blagaić Bergman, Niemčić, Oroz) i znanstvenim izlaganjima (Đurin, Blagaić Bergman, Niemčić), te izlaganja na simpoziju Anatomija otoka.

Etnokoreološke teme: ishodišta, koncepcije i složenost plesa

Voditeljica: dr. sc. Iva Niemčić, viša znanstvena suradnica

Suradnici: dr. sc. Ivana Katarinčić, znanstvena suradnica, dr. sc. Tvrtko Zebec, znanstveni savjetnik u trajnom zvanju

Istraživanja plesa i plesnih oblika u ovom projektu manjeg opsega nastavljaju temeljno etnokoreološko bavljenje ulogama izvođača i posrednika u tumačenju kulturnih, rodnih, skupnih, raznih prostornih (institucijskih, izvaninstitucijskih, kazališnih, lokalnih, regionalnih, nacionalnih) i drugih identiteta. Promatra ih se kao refleksije društvenih promjena i zbivanja s mogućnošću tumačenja mnoštva kulturnih tema i značenja. Zahvatit će se teme poput rituala, izvedbenosti, umjetnosti, rekreativnosti, profesionalizma, amaterizma, roda, estetike, identiteta, izvornosti, modernizma, nematerijalne kulturne baštine. Drugim riječima, analizom plesa i različitih izvedbi interpretirat će se simbolička značenja i poruke koje čovjek stvara svojim tijelom. Različita iskustva učenja plesa i plesanja ovise o plesnim oblicima, odnosno o filozofiji i dubljem

značenju poruka koje se s određenim plesom prenose. U pisanju o plesu i u analizama plesnih zbivanja, baš kao i u samoj interpretaciji, treba imati na umu mogućnosti mnogostrukog načina izražavanja koje tijelo omogućuje zahvaljujući svladavanju različitih plesnih tehnika ovisno o žanru ili plesnom obliku koji je predmet istraživanja – folklorni ples, balet, povjesni, društveni plesovi, suvremeni ples, natjecateljski plesovi itd.

Studijski rad obuhvatit će pisanje autorskih i koautorskih znanstvenih članaka, pripremu sveučilišnih predavanja (Osnove folkloristike) te pripremanje sažetaka i tekstova izlaganja za potencijalne prijave na skupove tijekom godine. Planiramo sudjelovati na dvije međunarodne konferencije (TadicijaNova 7 – Užice; *In the Frictions: Fragments of Care, Health, and Wellbeing in the Balkans* – Zadar). Planirano je objavlјivanje četiriju izlaganja s međunarodnog simpozija (Niemčić, Katarinčić, Zebec), tri znanstvena članka u međunarodnoj publikaciji (Niemčić, Katarinčić, Zebec), urednički poslovi međunarodnoga zbornika te objava više stručnih radova. Kontinuirano se pišu recenzije, ekspertize, stručni osvrti te se nastavlja predsjedanje urednički odborom te rad na uređivanju međunarodne bibliografske baze plesnih istraživanja Studijske skupine za etnokoreologiju (ICTM), kao i izrada plesnog tezaurusa.

Tradicijska glazbena baština u postpandemijskom kontekstu

Voditelj: dr. sc. Joško Ćaleta, znanstveni suradnik

Suradnice: dr. sc. Naila Ceribašić, znanstvena savjetnica u trajnom zvanju, Tanja Halužan, asistentica, dr. sc. Irena Miholić, znanstvena suradnica, Dora Dunatov, asistentica

Projekt je nastavak dosadašnjih ciklusa istraživanja hrvatske tradicijske glazbe kao dijela nematerijalne kulturne baštine. Za razliku od prethodnih istraživanja – 2020. kada je fokus projekta bio na povijesnim/arhivskim snimkama glazbene baštine, 2021. na glazbenim fenomenima obuhvaćenim programima zaštite nematerijalne kulturne baštine na nacionalnoj i međunarodnoj razini i 2022. na učincima implementacije UNESCO-va programa zaštite nematerijalne baštine u Hrvatskoj, ovogodišnja će se istraživanja fokusirati na aktualno stanje izazvano dvogodišnjim djelomičnim ili potpunim prestankom

mnogih amaterskih aktivnosti. Uzrok je to mnogim promjenama koje organizirana amaterska događanja (KUD-ovi, smotre, susreti i festivali) ponovno pokreću pokušavajući uspostaviti predpandemijsku aktivnost. Osim organiziranih amaterskih društava, i druge su neformalno organizirane skupine i druženja gotovo u potpunosti zamrla tijekom 2020. i 2021. godine. Dogodine očekujemo nastavak postpandemijskog elana u organizaciji neformalnih druženja koji je pokrenuo druženja u drugoj polovici 2022. Cilj je našeg projekta ustanoviti stupanj promjene njegovanja tradicijske glazbene i druge nematerijalne baštine u neformalno organiziranim druženjima ljubitelja tradicije kojima je u fokusu održavanje tradicijskih običaja.

Projekt će se provoditi tijekom cijele godine praćenjem aktivnosti sudionika amaterske glazbeno-plesne scene, istaknutih smotri, festivala i manjih neformalno organiziranih skupina ljubitelja tradicijskih običaja. Uz terenska istraživanja vezana uz navedene teme, poznavanje situacije pomoći će i popratne aktivnosti u kojima istraživači godinama aktivno participiraju poput sudjelovanja u savjetodavnim tijelima upravne vlasti (Kulturna vijeća pri Ministarstvu kulture RH, Ured za nacionalne manjine RH, vijeće Ansambla Lado, MSF), stručna povjerenstva smotri folklora (Otočac, Martinska Ves, Karlovac, Koprivnica) te održavanja glazbenih radionica i javnih predavanja (Dugopolje, Stuttgart, Munchen, Otočac, Makarska, Zadar). Suradnice/i projekta nastavit će s pripremom i objavljuvanjem znanstvenih i stručni radova vezanih uz temu projekta. Izvan užih okvira predloženog projekta suradnice/i će sudjelovati na domaćim i međunarodnim skupovima (Ceribašić, Ćaleta, Dunatov, Halužan, Miholić).

Migracije i mobilnost

Voditeljica: dr. sc. Sanja Đurin, znanstvena suradnica

Suradnica: dr. sc. Jasna Čapo, znanstvena savjetnica u trajnom zvanju

Oslanjajući se na etnografske istraživačke metode i antropološke teorije migracija i mobilnosti projekt ima u fokusu istraživanje hrvatskih migracija, bilo da je riječ o iseljavanju ili useljavanju (povratku i imigraciji) u zemlju, od početka 20. stoljeća do danas. Do sada su, u dvjema monografijama, kritički obrađena i revalorizirana dosadašnja

znanja i teze o dvije velike teme hrvatske iseljeničke prošlosti: o ekonomskoj migraciji Hrvata u Čile na prijelazu u 20. stoljeće i njihovoj integraciji u čileansko društvo (Đurin) te o ekonomskoj migraciji Hrvata u Njemačku 1960-ih i 1970-ih godina i njezinim posljedicama na transnacionalne prakse i veze s domovinom iseljenika (Čapo). Treći segment projekta bavi se prikupljanjem i kritičkom obradom građe o iseljenicima povratnicima u Hrvatsku i o njihovim potomcima koji su preselili u Hrvatsku, istražujući migracijske politike RH prema hrvatskom iseljeništvu, motive i okolnosti njihova doseljavanja od 1990. do danas i odnos domicilnoga i povratničkoga/doseljeničkoga stanovništva (Čapo). Četvrti prati useljavanje u Hrvatsku (visokoobrazovanih) osoba iz srednjih društvenih slojeva i državne politike i medijske diskurse o iseljavanju/useljavanju (Čapo). U petom segmentu projekt čini iskorak prema temi planinarenja i ostalih aktivnosti na otvorenom te na transformacije krajolika u kojima se te aktivnosti odvijaju, kao i transformacije aktivnosti samih izazvane raširenom upotrebom digitalnih tehnologija (Đurin). Iz etnološkoga aspekta istražit će se kako je suvremeni trend popularizacije aktivnosti na otvorenom utjecao na odnos ljudi prema planinama i planinarenju te na percepciju uloge planina i planinarenja u njihovom životu. Najnoviji, šesti segment projekta čine istraživanja koja se tiču digitalnih medija i njihova utjecaja na migracije, na odnose među članovima migracijskih obitelji, na nove oblike društvenosti izazvane digitalnim medijima i sl.

U okviru projekta Čapo će se baviti trećim segmentom projekta nastavljajući s prikupljanjem i kritičkom obradom građe o iseljenicima povratnicima u Hrvatsku i o njihovim potomcima koji su preselili u Hrvatsku. Planiraju se dodatna terenska istraživanja (razgovori s iseljenicima/povratnicima i doseljenom drugom/trećom generacijom; sudjelovanje na skupovima o dijaspori; sudjelovanje na događanjima u organizaciji povratnika) u Zagrebu i, ovisno o sredstvima, drugim mjestima. U sljedećem razdoblju pažnja će se posvetiti re/integracijskim razlikama između povratnika-umirovljenika s jedne strane, i radno aktivnih povratnika/pripadnika druge/treće generacije iseljenika, s druge strane ne bi li se uočile potrebe jednih i drugih i njihov mogući (željeni) doprinos hrvatskom društву. Planira se nastaviti pisanje monografije o povratnicima (očekivano dovršenje kraj 2023./prva polovica 2024.) te objavljivanje jednoga do dva znanstvena teksta u stručnim/znanstvenim časopisima/zbornicima. Planira se organizacija

prezentacije njemačkoga izdanja knjige *Dva doma* u Njemačkoj (Berlin). S obzirom na druga dva projekta J. Čapo (izvanprogramska sredstva), oba vezana uz neki aspekt migracijske tematike (povratak u komparativnoj perspektivi, transnacionalne obitelji), nastojat će ih se što bolje povezati i maksimalno iskoristiti financijske mogućnosti koje pružaju.

Na temelju dosadašnjeg rada na projektu Migracije i mobilnost dobiven je međunarodni projekt DigiFREN prijavljen na europski natječaj CHANSE. U okviru projekta Sanja Đurin planira opsežan terenski rad na lokalitetima u Hrvatskoj i na lokalitetima nekih od zemalja partnera u projektu na temu aktivnosti na otvorenom sagledavanih kroz prizmu klimatskih promjena i ekoloških katastrofa, kao i načine na koje rasprostranjena uporaba digitalnih medija i tehnologija, od društvenih mreža do tehnologija praćenja promjena u okolišu, utječe na percepcije, koncepcije i prakse u njemu. Opsežan terenski rad služit će i za razvijanje nove istraživačke metode senzodigitalnih šetnji, kao i produbljivanje uvida u autoetnografsko istraživanja. Planira se i suorganiziranje simpozija: Digital Aesthetization and Its Methodological Challenge u Ljubljani.

Kultura prehrane i etnologija svakodnevice

Voditeljica: dr. sc. Melania Belaj, viša znanstvena suradnica

Suradnice: dr. sc. Ana-Marija Vukušić, viša znanstvena suradnica, dr. sc. Jelena Ivanišević, znanstvena suradnica, dr. sc. Koraljka Kuzman Šlogar, voditeljica Dokumentacije, dr. sc. Orlanda Obad, znanstvena suradnica

Rad na projektu predviđa nastavak istraživanja tema započetih prethodnih godina, prvenstveno istraživanja mediteranske prehrane u okviru nematerijalne kulturne baštine, ruralnih prostora, urbanih prehrambenih politika i života socijalno ugroženih skupina društva.

Aktivnosti vezane uz mediteransku prehranu podrazumijevaju istraživanje očuvanja i promocije tog kulturnog dobra kroz suradnju s Odjelom za etnografsku i nematerijalnu kulturnu baštinu i lokalnim zajednicama, kao i nastavak suradnje s mrežom zemalja upisnica. Nastavlja se sudjelovanje u radu Nacionalne ruralne mreže, kao i vanjska

suradnja na projektu „Mediterranean Caravan of Agroecology“ (Erasmus +). Također će se nastaviti suradnja s Ministarstvom kulture i medija vezana uz upis novih kulturnih dobara na Nacionalnu listu nematerijalne kulturne baštine (Belaj, Ivanišević)

Nastavit će se istraživanje sustava pomoći socijalno ugroženih skupina društva – pratit će se rad inicijativa koje pružaju pomoć potrebitima u gradu Zagrebu te u odabranim ruralnim područjima RH (Banija, Žumberak). Također će se istraživati i negativne predodžbe o ruralnim područjima i stanovnicima („seljacima“) kroz propitkivanje postojećih termina i konceptualnih okvira (npr. oikofobija, urbani rasizam) s fokusom na prokušavanje različitih metoda i pristupa u empirijskom dijelu istraživanja. Planirana su sljedeća izlaganja na konferencijama: SIEF2023 16th Congress, Brno, Czech Republic: 7-10 June 2023: Living Uncertainty: Belaj i Vukušić – izlaganje o nesigurnosti (metodološki i etički problemi istraživanja); Ivanišević – mediteranska prehrana i prehrambena sigurnost; Godišnji skup IEF-a (Ivanišević).

U 2023. planira se dovršetak kataloga izložbe „Lica gladi“, zbornika sa skupa u čast Nives Rittig Beljak „Istraživači na neutabanim stazama“ (objavlјivanje je planira, ovisno o sredstvima, tijekom 2024.), također planira se rad na tri znanstvena teksta.

Osim navedenog, planira se dovršavanje projektnog prijedloga „Urbane prehrambene politike“ (radni naslov) u prvoj polovici godine, predviđenog za prijavu na Hrvatsku zakladu za znanost.

Kulturna animalistika: životinja i čovjek – interdisciplinarnе analize i mnogostrukе kulturne prakse

Voditeljica: dr. sc. Maja Pasarić, znanstvena suradnica

Suradnice: dr. sc. Lidija Bajuk, znanstvena suradnica, dr. sc. Suzana Marjanić, znanstvena savjetnica u trajnom zvanju

Projektni cilj je istraživanje kulturnoanimalističke teme kroz očišta različitih humanističkih disciplina kao što su filologija, folkloristika, etnologija, arheologija, znanost o književnosti, kulturna antropologija i sl. Projekt je izrazito interdisciplinarnoga karaktera, s naglašenom zooetičnošću u kontekstu odnosa čovjeka i životinje.

Od 2020. godine istraživanja projektnih suradnica podudaraju se s istraživanjima na projektu HRZZ-a *Kulturna animalistika: interdisciplinarna polazišta i tradicijske prakse (ANIMAL)* koji se provodi od 2020. do 2024. godine. S obzirom na činjenicu da je iz temeljnoga istraživačkog projekta *Kulturna animalistika: životinja i čovjek - interdisciplinarne analize i mnogostrukе kulturne prakse* IEF-a iznikao projekt *Kulturna animalistika: interdisciplinarna polazišta i tradicijske prakse (ANIMAL)*, koji većim dijelom u razdoblju od 2020. do 2024. financira HRZZ, radni planovi obaju projekata uglavnom se podudaraju.

Programska sredstva iz toga malog projekta bit će nužna za pokrivanje onih troškova koji nisu predviđeni sredstvima projekta ANIMAL-HRZZ. To su, na primjer, prijevod teksta Suzane Marjanić na engleski jezik za antrozoološku izložbu *Kako gledati Prirode? - Umjetnost i kapitalocen* u HDLU-u u Zagrebu (gl. kustosica Ivana Filip, 2023; predavanje), prijevod dva teksta Lidije Bajuk na engleski jezik za buduće objavlјivanje u dva strana časopisa i lektura dva sažetka rada na engleskom jeziku za objavlјivanje te dvodnevno terensko istraživanje Lidije Bajuk u Radoboju.

Nematerijalna kultura i digitalna humanistika

Voditeljica: dr. sc. Irena Miholić, znanstvena suradnica

Suradnici: dr. sc. Lidija Bajuk, znanstvena suradnica, dr. sc. Koraljka Kuzman Šlogar, voditeljica Dokumentacije, dr. sc. Tvrto Zebec, znanstveni savjetnik u trajnom zvanju, Anamarija Žugić Borić, asistentica, Antonia Hladilo Duspara, asistentica

Interni projekt nastavak je rada na istoimenom projektu iz prethodnih godina. Nastavljaju se temeljna (terenska) istraživanja tradicijske kulture i kulture suvremene svakodnevice kroz prizmu odnosa nematerijalne kulture i digitalne humanistike, unaprjeđenje institutskog repozitorija te daljnji razvoj Referentnog centra za nematerijalnu kulturu. Također, nastavlja se proučavanje literature o digitalnoj humanistici te dijalozi i rasprave s kolegama srodnih interesa na skupovima i radionicama o ulogama i mogućnostima predstavljanja istraživanja i interpretacije nematerijalne kulture u kontekstu digitalnih tehnologija u zemlji i inozemstvu.

Sustavno praćenje stanja, dokumentiranje, stručna i znanstvena obrada te kritička interpretacija nematerijalne kulture (glazbe, plesova, običaja) temeljne su djelatnosti projektnih sudionika, koje se u okviru ovog projekta nadograđuju propitivanjem uloge digitalne humanistike u metodološkom smislu i diseminaciji stručnog i znanstvenog rada. Novi mediji omogućavaju brži i temeljitiji pristup gradivu, a to pred znanstvenike i stručnjake postavlja nove radne izazove, pristupe radu, pa i metodologiji. Tijekom proteklih dvije godine uočljiva je korisnost novih tehnologija koje su omogućile djelovanje znanstvenika i u vrijeme fizičkog distanciranja, osiguravajući im dostupnost gradiva, diseminaciju informacija te sudjelovanja na sastancima, radionicama i skupovima. Ta se praksa nastavlja, znanstvenicima nerijetko omogućavajući brži, bolji i efikasniji rad. Nematerijalna kultura koja se čuva, predstavlja, istražuje i prakticira na terenu, sve više pronalazi svoje mjesto u najrazličitijim oblicima i u digitalnom svijetu.

Nastavno na prethodne godine, suradnici će i dalje kroz terenski i arhivski rad dopunjavati fondove Dokumentacije IEF-a, odnosno repozitorija. Repozitorij će nadopunjavati i modelima tezaurusima koje grade zahvaljujući projektima te međuinstitucionalnim i interdisciplinarnim suradnjama (Zebec – plesni, Bajuk – animalistički, Miholić – glazbeni). Nastavlja se i znanstveni rad na pripremama izlaganja te znanstvenih i stručnih radova: Zebec će nastaviti raditi na rukopisu o koledama na otoku Krku, na umjetničkoj pripremi programa 57. MSF uključujući tekstove za katalog i njegovo uređivanje). Bajuk će dovršiti rad za objavljivanje o ženskom kolendavanju i kolendama Dubrovačkog primorja, također i rad o bukvi (za zbornik radova predstavljenih na znanstvenom skupu u spomen na prerano preminulog kolegu Tomu Vinšćaka). Bajuk i Miholić dovršit će tekst o tradicijskoj glazbi Podravine za knjigu *Podravska pjevanka Zlatka Špoljara* koju planiraju i objaviti (ako to financije omoguće). Miholić će dovršiti i objaviti referat „Nematerijalna kultura: suradnja znanosti i prakse“, predstavljen na skupu *Održivost kulturne baštine*. Kuzman Šlogar i Žugić Borić će urediti zbornik radova digitalnohumanističkog skupa „Digital Humanities and Heritage“, održanog u Rijeci u listopadu 2022. godine.

Projektni suradnici prijavljivat će se tijekom godine na stručne i znanstvene skupove, a po pozivu na njih će se odazivati fizički ili online. Suradnici projekta sudjelovat će u organizaciji trećeg digitalnohumanističkog skupa *Digital Humanities and Heritage* u listopadu 2023. godine, koji će se održati na jednom od hrvatskih Sveučilišta.

Kuzman Šlogar i Miholić pripremit će izložbu o korištenju tehnologije u znanstvenom radu (uz 75. obljetnicu IEF-a) te virtualnu izložbu u kojoj će predstaviti djelatnost institutskog crtača Živka Kljakovića.

Nastavlja se suradnja s Filozofskim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu (Bajuk), također i pojedinačna diplomska i poslijediplomska mentorstva na zagrebačkom i zadarskom sveučilištu (Zebec, Miholić, Bajuk).

Nastavlja se i suradnja s Ministarstvom kulture i medija RH u izradi prijedloga i/ili u savjetodavnoj ulozi oko upisa u *Registar kulturnih dobara* RH (Bajuk, Miholić, Zebec) te provođenju projekta *e-Kultura* (Kuzman Šlogar). Suradnja s Ministarstvom znanosti i obrazovanja RH ostvaruje se putem DARIAH aktivnosti kojem je za DARIAH-HR nacionalna koordinatorica Kuzman Šlogar i čije su aktivnosti povezane s planom DARIAH-HR, uz vođenje radne skupine ELDAH [Radna skupina za etiku i zakonitost u digitalnoj umjetnosti i humanističkim znanostima]. A Žugić Borić će nastaviti voditi DARIAH-EU radnu skupinu THEATRALIA [Radna skupina za kazališnu umjetnost].

Kuzman Šlogar jedna je od predstavnica RH u programskom odboru Okvirnog programa za istraživanje i inovacije *Obzor Europa* za područje *Kultura, kreativnost i uključivo društvo* Ministarstva znanosti i obrazovanja RH. Tvrko Zebec i Kuzman Šlogar članovi su radnih skupina osnovanih u okviru Vijeća za Inicijativu HR-OOZ (*Hrvatski oblak* za otvorenu znanost osniva dvije radne skupine) te sudjeluju u koordinaciji i pripremi projektnog prijedloga razvoja digitalne infrastrukture (uz agenciju Apsolon), uz partnerstvo iz drugih humanističkih instituta, Srca i Sveučilišta (FOI).

Rad suradnika uključuje i suradnju s vanjskim korisnicima i ustanovama, povezano s djelatnošću Referentnog centra za nematerijalnu kulturu IEF-a te različite oblike obrazovnog, primijenjenog i savjetodavnog rada u suradnji s lokalnim zajednicama i različitim korisnicima - s ustanovama, grupama, udrušama, medijima i pojedincima u prosvjeti, kulturi, turizmu i administraciji, primjerice u suradničkim radionicama s lokalnim zajednicama (Zebec, Bajuk).

Tijekom godine projektni suradnici će na poziv sudjelovati u radijskim i televizijskim emisijama i/ili će ih oblikovati.

Od starih zapisa do nove usmenosti

Voditeljica: dr. sc. Nataša Polgar, znanstvena suradnica

Suradnice: dr. sc. Renata Jambrešić Kirin, znanstvena savjetnica u trajnom zvanju, dr. sc. Suzana Marjanić, znanstvena savjetnica u trajnom zvanju, dr. sc. Jelena Marković, viša znanstvena suradnica, dr. sc. Ljiljana Marks, zaslužna znanstvenica

Suradnice na projektu planiraju nastaviti s temeljnim istraživanjima folklornih žanrova (mitova, predaja, pripovijedanja o životu) te njihovih transformacija u svakodnevnoj komunikaciji i digitalnom okružju, s prikupljanjem novih oblika digitalnog folklora te studijskim radom na rukopisnim zbirkama (posebice onima koje je tijekom 1950-ih i 1960-ih na Baniji/Banovini prikupila Maja Bošković-Stulli), kao i na pričama i predajama, ali i etnografskim opisima/zapisima u kojima se narativno uobličuju teške emocije poput straha, tjeskobe, traume u iznimnim situacijama (potres i pandemija; rat), ali i u svakodnevnom životu.

Suradnice će obavljati terenska istraživanja (Banija, Zagreb, Osijek), arhivska istraživanja u Klinici za psihijatriju Vrapče (naracije pacijenata o strahu, tjeskobi, traumi, 1900 – 1910) te u Državnom arhivu (svjedočenja političkih zatvorenica, 1948 – 1954), unositi terensku građu u DIEF repozitorij, prikupljati digitalne oblike (humorne) komunikacije povezane s pandemijom i potresom, održati predavanja na Neformalnom studiju pripovijedanja u Varaždinu (Marković), na Akademiji likovnih umjetnosti (Polgar), koordinirati modul "Feminizam i mirovne politike" pri Obrazovnom programu Centra za ženske studije te predstavljati i popularizirati rezultate istraživanja. Planirano je i sudjelovanje na znanstvenim skupovima u zemlji i inozemstvu (Dubrovnik: Jambrešić Kirin, Zadar – Šibenik: Jambrešić Kirin; ostalo zasad nepoznato).

Suradnica Jambrešić Kirin će suorganizirati 16. feministički poslijediplomski seminar (*Feminisms in a transnational perspective*, IUC, Dubrovnik).

Očekivani rezultati projekta su: objavljivanje autorske knjige J. Marković, *Šutnje straha i priprema* zbornika *O pričama i pričanju 2.0*; priprema zbornika *Art, Activism and Other Transformational Practices* (zbornik radova s dubrovačkog seminara) te nekoliko autorskih

članaka u časopisima i/ili zbornicima (Marjanić o susretištu konceptualne umjetnosti i folklora i dr.).

Petrarkizam i usmena tradicija

Voditeljica: dr. sc. Simona Delić, znanstvena savjetnica

Znanstveno proučavanje petrarkizma i usmene tradicije te njegovo društveno i multikulturno značenje rijetko ulazi u širi okvir proučavanja književnosti i folklora. Prevladavaju filološke nacionalne studije, dok su komparatističke i kulturne studije relativno rijetke. Prema formiranju kataloga hrvatske tradicijske balade i istočno-sefardskih balada, u projektu će se analizirati pjesnički i etički Drugi u petrarkističkim pjesmama, hrvatskim i španjolskim, u usporedbi i s autobiografskim diskursom *belle époque* pisama Anice Fuchs Štern i Šandora Šterna. U fokusu će biti rodna dimenzija budući da se propituje načini ulaska petrarkističkih pjesničkih ideologema u folklor (povijesna i književna i umjetnička matrica), preplećući se s prostorom pjesme i oblikovanjem lirskog subjekta, koje su to društvene i udvaračke prakse pridonijele da postanu sastavni dio pjesama, pri čemu je obitelj jedan od stupova tog pjesničkog transfera, drugi stup književna i religijska matrica, a period mira i relativnog prosperiteta krajnji okvir. Prepostavka je da su i Sefardi u svojim romancama interiorizirali petrarkističke ideologeme, te da se to dogodilo i hrvatskom baladnom pjesničkom folkloru (prvo bugaršticama, a zatim i ljubavnim baladama). S obzirom na to da je udvorna i spiritualna ljubav *raison d'être* književnosti nakon Drugog svjetskog rata, cilj je interpretirati filološku intervenciju u rukopise drama iz španjolskog Zlatnog vijeka.

Tijekom 2023. godine planira se nastaviti rad na knjizi pod naslovom *Petrarkizam i usmena tradicija* koja uključuje uz studijski rad i interpolaciju dovršenih radova te dovršetak dva ključna poglavlja o trubadurskom pjesništvu. Namjera je dovesti u vezu rukopisne i zvučne zbirke iz Dubrovnika i Dubrovačkog primorja sa zbirkama o petrarkizmu, kao i Bachove suite za lutnju i cello s petrarkističkim rukopisnim zbirkama iz Dubrovnika. Planira se i rad na prijevodu spjeva "Vila Slovinka" Jurja Barakovića sa starohrvatskog diskurza na moderni hrvatski i razrada teme "priroda i jezik", kao i teme "kozmologija i

književnost”, trenutno glavnog temata časopisa *De Medio Aevo*, Komplutskoga sveučilišta u Madridu, u idućem broju.

Transformativnost i perspektive rada u posttranzicijskoj Hrvatskoj: koncepti, simbolika i učinci

Voditelj: dr. sc. Ozren Biti, viši znanstveni suradnik

Suradnici: dr. sc. Ines Prica, znanstvena savjetnica u trajnom zvanju, dr. sc. Reana Senjković, znanstvena savjetnica u trajnom zvanju, dr. sc. Romana Pozniak, viša asistentica

Projekt *Transformativnost i perspektive rada u posttranzicijskoj Hrvatskoj: koncepti, simbolika i učinci* uklapa se u temeljna istraživanja IEF-a. Usredotočuje se na kulturnoantropološke aspekte transformativnosti i perspektiva rada u Hrvatskoj. U sklopu projekta istražuju se radnička kultura u kriznim uvjetima, problem nezaposlenosti i nesigurnih zaposlenja, kultura preživljavanja i s njome povezana dinamika svakodnevnog života. Fokus je na dijakronijskim promjenama u samom konceptu rada (od socijalističkog razdoblja do danas), na alternativnim ekonomijama te na kriznoj i rubnoj fenomenologiji rada. U skladu s recentnjim krizama i katastrofama (migracije, pandemija, potres), posebna se pažnja posvećuje temama volonterskog, afektivnog i skrbničkog rada, baš kao i ekonomiji neprofitnoga sektora.

U 2023. godini dvoje će suradnika, Senjković i Biti, nastaviti raditi na svojim autorskim rukopisima knjiga vezanima uz fenomen (transformativnosti) rada u Hrvatskoj.

Senjković će u tu svrhu usustavljivati i proširivati svoje tijekom TRANSWORK projekta objavljene tekstove o radu, radništvu i radnim akcijama. Biti planira do kraja godine dovršiti i objaviti knjigu radnog naslova *Celebrity kultura na hrvatski način*. Na temelju istraživanja rada i djelovanja celebrity političara u digitalnoj kulturi namjerava k tome napisati zaseban članak i publicirati ga u znanstvenom časopisu ili zborniku.

Prica planira dva terenska istraživanja, oba posvećena pozitivnim praksama vezanim za rad: otvaranju radnih mjesto, aktivaciji sredstava EU fondova, ostanku mladih i slično. Jedno bi bilo konkretno vezano uz pokretanje tvornice cipela u Gračacu (Lika), a drugo

uz stanje malog poduzetništva u Slavoniji (Osijek, Vukovar). Planira i izradu jednog znanstvenog rada s temom koja povezuje pandemiju, radno iseljavanje i radne vrijednosti.

Pozniak će se baviti poslijepotresnom obnovom, volonterskim radom i radom humanitarnih organizacija/ inicijativa u takvom i sličnim okruženjima. Glavni fokus bit će joj transformativni potencijal volonterstva u kontekstu ruiniranoga sustava javne/državne skrbi i zaštite, ali i njegova uvjetovanost politikama neoliberalizma. Na tom tragu planira provoditi etnografska istraživanja, čitati literaturu te pratiti javni, medijski i pravni diskurs u području volonterizma i humanitarizma.

Nasljeđe devedesetih: diskursi i svakodnevica

Voditelj: dr. sc. Petar Bagarić, znanstveni suradnik

Suradnica: dr. sc. Orlanda Obad, znanstvena suradnica

Vanjski suradnici: dr. sc. Željana Tunić, poslijedoktorandica (Sveučilište u Jeni, Njemačka), dr. sc. Duško Petrović, docent (Filozofski fakultet, Zagreb), dr. sc. Branimir Janković, docent (Filozofski fakultet, Zagreb), mr. sc. Domagoj Račić (Mreža znanja d.o.o.), mr. sc. Jasna Račić (Centar za mirovne studije), dr. sc. Anja Gvozdanović, znanstvena suradnica (Institut za društvena istraživanja, Zagreb), izv. prof. dr. sc. Nebojša Blanuša (Fakultet političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu), dr. sc. Ana Ljubojević, Marie Curie post-doctoral fellow (CSEES, University of Graz, Austrija; Institut za društvena istraživanja, Zagreb).

Devedesete godine prošlog stoljeća su za suvremenu Hrvatsku formativno desetljeće u kojem se ubrzala društvena dinamika i koja je, poput filtra, propuštala i/ili dokidala kulturne i društvene silnice iz prethodnog razdoblja. U tom su se desetljeću, u kojem je zbog rata u jednom trenutku u Hrvatskoj bilo oko 550 tisuća izmještenih stanovnika, uspostavile nove istine koje danas tvore opća mjesta svakodnevnog diskursa. Cilj projekta je osigurati platformu za dugoročna istraživanja zadnjeg desetljeća dvadesetog stoljeća u hrvatskom, ali i europskom kontekstu – za čiji istok to razdoblje također predstavlja desetljeće "velike transformacije".

U 2023. godini nastaviti će se istraživanja započeta u 2022. godini, a koja se odnose na postratne, transgeneracijske traume i emocionalno naslijede devedesetih. Naglasak će biti na obiteljskim povijestima zapamćenih kroz prizmu sugovornika koji su u tom desetljeću bili djeca. Istraživanje se sastoji od terenskog rada koji uključuje intervjuje i arhive te od studijskog rada. Jedan smjer studijskog rada bit će posvećen metodološkim promišljanjima o traumatskom subjektu etnografskog pisma. U okviru projekta će se nastaviti program Mala škola devedesetih. Tema ovogodišnje Male škole bit će „Djeca devedesetih“. U sklopu projekta će se odvijati rad na dvije monografije, terenski i arhivski rad, a nastaviti će se i prikupljanje medijske i znanstvene građe.

Urbani procesi i identiteti

Voditeljica: dr. sc. Valentina Gulin Zrnić, znanstvena savjetnica

Suradnice: dr. sc. Jasna Čapo, znanstvena savjetnica u trajnom zvanju, dr. sc. Sanja Đurin, znanstvena suradnica i Anamarija Starčević Štambuk, viša knjižničarka, voditeljica Knjižnice, Mirna Tkalčić Simetić, asistentica

Projekt se tematski, teorijski i metodološki oslanja na dosadašnja institutska istraživanja gradova. U fokusu su suvremene mijene gradova, odnosno transformacije društvenih zajednica, javnih prostora, identiteta gradova i njegovih stanovnika. Teorijski se istraživanje utezljuje u teorijama prostora, festivala i javnih događanja, transnacionalnosti, afekta, izvedbe, a analitičke perspektive uključuju produkciju i konstrukciju mjesta, politike prostora, urbani turizam i brendiranje grada, globalnu i lokalnu mobilnost, nove životne stilove, politike prostora, urbano upravljanje. Nove teme koje razvijamo unutar projekta vezane su uz studije otvorenih prostora (engl. *outdoor studies*) u urbaniziranim područjima i antropologiju (urbanih) katastrofa.

Tijekom 2023. godine urbana istraživanja će se nastaviti u dva smjera. Jedan smjer je istraživanje postpotresnih okolnosti i obnove u gradu Petrinji, sakupljanje i analiza dokumenata lokalne i nacionalne razine koji se tiču obnove, kao i terenski rad te nastavak kontakata s glavnim akterima, civilnim udrugama i stanovnicima. S obzirom na aktualnost situacije smatramo potrebnim dokumentirati i pratiti stanje, obnovu društvene zajednice

i javnih prostora. Drugi smjer je nastavak istraživanja koja se tiču boravka na otvorenom urbani popулације te će se proširiti fokus na digitalne tehnologije i njihov utjecaj na život u urbanim sredinama i utjecaj digitalnih tehnologija na revitalizaciju ruiniranih urbanih pejzaža. Predviđeni rezultati za obje teme su bilješke s terena i snimljeni intervjuji, te rukopis jednog znanstvenog članka. Uz navedene smjerove istraživanja, kontinuirano se vodi hemeroteka na teme aktualnih događanja koji govore o urbanim procesima, primarno u Zagrebu (javni prostori, vizije razvoja, turistifikacija, ekonomski i demografski trendovi i sl.).

Istraživanje kulturnih odgovora na egzistencijalne prijetnje

Voditeljica: dr. sc. Ines Prica, znanstvena savjetnica u trajnom zvanju

Suradnice: dr. sc. Ivana Katarinčić, znanstvena suradnica, dr. sc. Renata Jambrešić Kirin, znanstvena savjetnica u trajnom zvanju, dr. sc. Jelena Marković, viša znanstvena suradnica

Projekt je zamišljen kao proširivanje problematike projekta *Kulturni izazovi doba korone* prema širem području razmatranja različitih kulturnih taktika i strategija – kognitivnih, diskurzivnih, afektivnih, praktičnih i dr. – kojima građani odgovaraju na narastajuće egzistencijalne prijetnje. Okvir istraživanja oslanja se na činjenicu da budućnost pod egzistencijalnim rizicima i prijetnjama predstavlja novu ali sve prominentniju temu suvremenih humanističkih istraživanja, a teorijsko-metodološka uporišta nalazimo u *egzistencijalnoj antropologiji, afektivnoj antropologiji, antropologiji ruinizacije, etnografiji brižnosti* te specifičnim folklorističkim istraživanjima naracija straha i naracija o katastrofi kojima se dugotrajno bave istraživačice.

Suočeni unazad nekoliko godina s preklapanjem egzistencijalnih prijetnji i sustavnih nepravdi i nejednakosti, projekt će se u 2023. godini, osim nastavka istraživanja vezanih za pandemiju, fokusirati na potresom pogodenu regiju Banovine/Banije kao ogledni primjer deprivirane i ruinizirane hrvatske regije.

Dio istraživanja ove problematike započet je u prethodnoj godini, uključujući i organizaciju skupa „Banija kao metafora i metonimija“ (5. i 6. listopad 2022), na osnovi kojeg će se u 2023. godini objaviti zbornik radova.

Planiraju se i daljnja terenska istraživanja, sistematizacija građe, istraživanja dokumentacije IEF-a i pisanje znanstvenih radova.

Vezano za temu pandemije, planira se sudjelovanje na znanstvenim skupovima (između ostalog na međunarodnoj konferenciji *In the Frictions: Fragments of Care, Health and Wellbeing in the Balkans*, 27-30th April 2023) kao i izrada znanstvenih radova.

ORGANIZACIJA ZNANSTVENIH I STRUČNIH SKUPOVA

Tijekom 2023. godine (su)organizirat će se sljedeći skupovi:

78 rpm at home: Local perspectives on the early recording industry, Zagreb, 8-11. ožujka 2023.

Organizacijski odbor: Naila Ceribašić (predsjedavajuća), Nada Bezić, Joško Ćaleta, Dora Dunatov, Tanja Halužan, Irena Miholić, Željka Radovinović, Jelka Vukobratović

Programski odbor: Naila Ceribašić (predsjedavajuća), Drago Kunej, Daniel Leech-Wilkinson, Risto Pekka Pennanen, Peter Tschmuck, Ivana Vesić, Jelka Vukobratović

Suorganizatori:

Značaj skupa: međunarodni znanstveni skup

Jezik skupa: engleski

Broj sudionika: 41 izlaganje (50-ak sudionika)

Značenje skupa: razmatranje diskografske industrije iz lokalnih perspektiva predstavlja novinu u dosadašnjim istraživanjima ove teme na međunarodnoj razini, a u hrvatskom

kontekstu predstavlja novina već i s obzirom na ikakvo znanstveno tematiziranje diskografske industrije.

Tematski naglasci skupa: Glavna tema simpozija obuhvaća djelovanje lokalnih tvrtki u doba ploča na 78 okr. u min., uključujući i njihov odnos prema multinacionalnim tvrtkama. Sudionici će tematizirati različite glazbe, glazbenike, publike i tržišne niše, naročito na području jugoistočne, središnje i istočne Europe, ali i u drugim dijelovima svijeta. Druga se tema tiče upotrebe povjesnih komercijalnih snimki u narednim razdobljima, a obuhvatit će izlaganja posvećena glazbenom prijenosu, oživljavanju i intertekstualnosti, povjesnim, kulturnim i društvenim putanjama gramofonskih ploča i/ili njihovom očuvanju i zaštiti. Treća se tema odnosi na etnomuzikološke perspektive u istraživanju povjesnih komercijalnih snimki - koje izazove one donose ovoj izrazito terenski orijentiranoj disciplini koncentriranoj na žive izvedbe te koje prednosti interdisciplinarnom proučavanju snimljene glazbe može donijeti oslanjanje na etnomuzikološke teorije i metode.

Digital Humanities in Theater & Performing Arts (radni naziv), Zagreb, ožujak 2023.

Organizacijski odbor: Anamarija Žugić Borić, Koraljka Kuzman Šlogar, Antonia Hladilo Duspara, Ivana Slunjski et al.

Programski odbor: Anamarija Žugić Borić, Cécile Chantraine Braillon, Tihomir Živić, Martina Petranović, Ivana Slunjski et al.

Suorganizatori: DARIAH-HR, radna skupina Theatralia, Hrvatsko društvo kazališnih kritičara i teatrologa

Značaj skupa: međunarodni znanstveno-stručni

Jezik skupa: engleski

Broj sudionika: 30-40

Značenje skupa: predstavljanje i analiza digitalnohumanističkih projekata, metodologija, teorija i alata u kontekstu teatroloških istraživanja, arhiviranja kazališta i kazališnih izvedbi uopće.

Tematski naglasci skupa: digitalne metode i tehnologije u izvedbenim umjetnostima; arhiviranje kazališnoga gradiva; teatrologija i izvedbeni studiji u kontekstu digitalne humanistike.

Mitska i etno životinja. Bestijarij hrvatske etnokulture, Zagreb, IEF, 18.-19. svibnja 2023.

Organizacijski i programski odbor: Lidija Bajuk, Matija Dronjić, Marjetka Golež Kaučić, Suzana Marjanić, Maja Pasarić

Značaj skupa: međunarodni

Jezik skupa: hrvatski

Broj sudionika: 20

Tematski naglasci skupa: životinja, mitologija, etnologija/folkloristika.

Završna konferencija projekta Urbane budućnosti, Ljubljana, svibanj 2023.

Organizacijski odbor: Valentina Gulin Zrnić, Saša Poljak Istenič, Mirna Tkalcic Simetić, Miha Kozorog

Programski odbor: Valentina Gulin Zrnić, Saša Poljak Istenič, Mirna Tkalcic Simetić, Miha Kozorog

Suorganizatori: ZRC SAZU

Značaj skupa: međunarodni

Jezik skupa: engleski

Broj sudionika: 20

Značenje skupa: skup će predstaviti rezultate istraživanja na projektu Urbane budućnosti, ugostiti nekoliko renomiranih znanstvenika iz inozemstva (za sada potvrđeni F. Ringel, D. Knight) i omogućiti širenje znanstvene mreže za daljnje projekte

Tematski naglasci skupa: urbane budućnosti

XVI Feminisms in a transnational perspective. Re/configuration. Worlds in Motion, Dubrovnik, 22-26. svibnja 2023.

Organizacijski odbor: Silvana Carotenuto, Elissa Helms, Renata Jambrešić Kirin, Lada Čale Feldman, Francesca Gabrielli, Sandra Prlenda

Programski odbor: Silvana Carotenuto, Elissa Helms, Renata Jambrešić Kirin, Lada Čale Feldman, Francesca Gabrielli, Sandra Prlenda

Suorganizatori: Centar za ženske studije, Zagreb; Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Central European University, Beč; Sveučilište L'Orientale, Napulj

Tip skupa: poslijediplomski seminar

Jezik skupa: engleski

Broj sudionika: 15-25

Značaj skupa: međunarodni

Tematski naglasci skupa: feministička kritika globalističke paradigmе razvoja; feminizam, humanizam, migracijski valovi i globalistički razvoj, „tehnofeudalizam“ i neokolonijalni procesi, feministička epistemologija i umjetnost

11. Anatomija otoka: Prehrana, javni prostori i održive prehrambene politike, Jelsa, otok Hvar, rujan 2023.

Organizacijski odbor: Marina Blagaić Bergman, Ana Perinić Lewis, Josipa Slaviček, Tomislav Oroz

Programski odbor: Iva Niemčić, Marina Blagaić Bergman, Jelena Ivanišević, Tomislav Oroz, Ana Perinić Lewis, Josipa Slaviček

Suorganizatori: Odjel za etnologiju i antropologiju Sveučilišta u Zadru. Udruga Anatomija otoka – centar za istraživanje i razvoj (Vis, Zagreb), Općina Jelsa

Značaj skupa: međunarodni znanstveno-stručni interdisciplinarni

Jezik skupa: hrvatski i engleski

Broj sudionika: 30

Značenje skupa: doprinos razvoju otočnih i jadranskih studija, primjena znanstvenih istraživanja u lokalnoj

zajednici

Tematski naglasci skupa: interdisciplinarne studije o otocima, prehrana i prehrambene politike, javni prostor

Digital Humanities & Heritage, rujan/listopad 2023.

Organizacijski odbor: Koraljka Kuzman Šlogar, Vlatka Lemić, Irena Miholić, Saša Potočnjak, Anamarija Žugić Borić et al.

Programski odbor: Cécile Chantraine Braillon, Antoine Doucet, Anne Gilliland, Koraljka Kuzman Šlogar, Vlatka Lemić, Benedikt Perak, Saša Potočnjak, Erich Renhart, Anna Maria Tammaro, Marijana Tomić, Mirna Willer, Tihomir Živić

Suorganizatori: DARIAH-HR, TBA

Značaj skupa: međunarodni znanstveno-stručni

Jezik skupa: engleski

Broj sudionika: 30-40

Značenje skupa: predstavljanje i analiza najrecentnijih projekata i istraživanja iz područja digitalne humanistike u Hrvatskoj i u svijetu; pozvana izlaganja najistaknutijih istraživača iz relevantne znanstvenoistraživačke zajednice.

Tematski naglasci skupa: digitalna humanistika i otvorena znanost; kulturna baština i digitalna humanistika; digitalne metode i tehnologije; organizacija informacija u DH polju; digitalne infrastrukture.

ZNANSTVENA PRODUKCIJA

Suradnici IEF-a će u 2023. godini, osim rada na projektima, u okviru temeljnih istraživačkih djelatnosti obavljati individualne znanstvenoistraživačke poslove, pisati i objavljivati studije, članke i knjige u domaćim i inozemnim publikacijama.

SUDJELOVANJA NA SKUPOVIMA

Tijekom 2023. godine suradnici IEF-a planiraju sudjelovanja na domaćim i međunarodnim znanstvenim skupovima. Ovdje izdvajamo ona sudjelovanja koja se odnose na skupove krovnih udruga poput:

The International Council for Traditional Music (ICTM) *47th World Conference*, Legon (Gana); 29th European Association of Archaeologist Annual Meeting (EAA), Belfast (Irska); The 16th International Society for Ethnology and Folklore (SIEF) congress, Brno (Češka); British Forum for Ethnomusicology (BFE), Edinburgh (Škotska).

Suradnici će sudjelovati i na godišnjim skupovima Hrvatskog etnološkog društva, Hrvatskog muzikološkog društva i Hrvatskog knjižničarskog društva te na skupovima u (su)organizaciji IEF-a.

SUDJELOVANJA U NASTAVI

U 2023. godini suradnici IEF-a nastaviti će s nastavnim aktivnostima na domaćim sveučilištima, održavajući kolegije, predavanja i radionice na preddiplomskoj, diplomskoj i poslijediplomskoj razini. Posebno se ističu stalne suradnje s Filozofskim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu (Odsjek za etnologiju i kulturnu antropologiju, Odsjek za povijest), Muzičkom akademijom Sveučilišta u Zagrebu (Odsjek za muzikologiju), Fakultetom hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu, Sveučilištem u Zadru (Odjel za etnologiju i antropologiju).

Međunarodna suradnja ostvariti će se u sklopu Međunarodnog MA studija Choreomundus konzorcija četiri EU sveučilišta (2020-2024) u kojem je naš Institut "full Associated Partner" - Erasmus+ Erasmus Mundus Joint Master Degree (EMJMD) Choreomundus - International Master in Dance Knowledge, Practice and Heritage - institutske suradnike angažira se po potrebi i po pozivu.

TRIBINE IEF-a

U 2023. godini nastaviti će se s organizacijom događanja *Tribina IEF-a*.

U sklopu događanja održati će se tribine s gostujućim predavanjima domaćih i inozemnih stručnjaka, okrugli stolovi te radionice u skladu s mogućnostima i epidemiološkim mjerama (*online*, hibridno ili uživo). Izlaganja će biti povezana s projektnim temama i

istraživanjima kojima se suradnici IEF-a bave te s pitanjima od važnosti za znanstvenu ili širu društvenu zajednicu.

SURADNJE

U 2023. godini nastavljuju se brojne suradnje sa znanstvenim i kulturnim ustanovama u zemlji i inozemstvu, strukovnim organizacijama, tijelima državne i lokalne uprave, medijima, civilnim sektorom, nevladinim organizacijama, gospodarstvom i dr.

Suradnici IEF-a sudjelovat će u stručnim i programskim odborima smotri (posebice umjetničkim ravnanjem Međunarodne smotre folklora Zagreb) i festivala te u radu povjerenstava Ministarstva znanosti i obrazovanja, Ministarstva kulture i medija, UNESCO-a, Ureda za nacionalne manjine Vlade RH, Izvršnog odbora Međunarodnog savjeta za tradicijsku glazbu, ICTM-a pri UNESCO-u, itd.

Nastavit će se suradnja s Etnografskim muzejom u Zagrebu na izložbi *Lica gladi* (radionice, predavanja i sl.) te Ministarstvom znanosti i obrazovanja na koordinaciji DARIOH aktivnosti te kroz sudjelovanje u programskom odboru Okvirnog programa za istraživanje i inovacije Obzor Europa za područje Kultura, kreativnost i uključivo društvo. Suradnici nastavljuju suradnju s Gackim pučkim otvorenim učilištem u Otočcu na projektu Erasmus + (Latvija, Estonija, Gruzija, Sjeverna Makedonija, Italija (Sardinija), Portugal, Hrvatska): *Mreža UNESCO kulturnih prostora*. Suradnja s Ministarstvom kulture i medija ostvarit će se sudjelovanjem naših suradnika u Povjerenstvu za nematerijalnu kulturnu baštinu, Hrvatskom povjerenstvu za UNESCO, kulturnome vijeću za amaterizam, u izradi "Nacionalnog plana razvoja kulture i medija od 2022. do 2027. godine", odnosno u mreži sedam zemalja upisnica mediteranske prehrane na listu UNESCO-a.

IZDAVAČKA DJELATNOST

Narodna umjetnost – hrvatski časopis za etnologiju i folkloristiku

broj 60/1 i 60/2

Glavna urednica: dr. sc. Iva Niemčić

Uredništvo: dr. sc. Ivana Katarinčić, dr. sc. Suzana Marjanić, dr. sc. Jelena Marković, dr. sc. Ana-Marija Vukušić

U 2023. godini planirana je objava dvaju svezaka časopisa, NU 60/1 u lipnju i NU 60/2 u prosincu. U oba godišnja sveska objavljavat će se tekstovi na hrvatskom i na engleskom jeziku. Prvi broj časopisa (60/1) sadržavat će dva tematska bloka.

Prvi tematski blok, naslovlan *Postindustrial cities*, za cilj ima raspraviti načine na koje se stvaraju, potvrđuju, pregovaraju, propituju ili krše pravila postindustrijskog graditeljstva. Usredotočeni smo na različite oblike djelovanja i sudjelovanja koji se bave ekološkim i zdravstvenim problemima, kvalitetom života, tendencijama gentrifikacije i pitanjem kako prenamijeniti industrijske prostore ne bi li se zadovoljile potrebe različitih društvenih skupina i pojedinaca. To uključuje odgovore industrijskih četvrti na trendove transformacije i implicira njihovu aktivnu ulogu u urbanoj regeneraciji. Poseban naglasak stavljen je na urbanu održivost i strategije pomoću kojih ljudi mogu ostvariti vizije bolje urbane budućnosti u postindustrijskom kontekstu. Broj uključuje etnografski utemeljene i teorijske radove koji govore o tim procesima. Članci proizlaze iz panela organiziranog u okviru kongresa SIEF 2021. Bit će dostavljeni na engleskom jeziku. Gostujući urednici su Nevena Škrbić Alempijević i Johannes Moser a temat bi trebao sadržavati pet članaka.

Drugi tematski blok, naslovlan *Identity on the Line*, okupit će autore koji surađuju na istoimenom projektu koji se bavi istraživanjem dugoročnih posljedica sedam različitih migracijskih procesa, prisilnih ili dobrovoljnih, koji su se odvijali u Europi u posljednjih 100 godina. Prikupljanjem i širenjem iskustava bivših migranata i njihovih potomaka, sažetih i stavljениh u činjenične povjesne kontekste, autori će razotkriti i prenijeti zajedničke značajke migracija iz prošlosti na buduće generacije. Gostujuća urednica je Kathrin Pabst, a temat bi trebao sadržavati četiri članka.

Uz navedene tekstove, u ovome je broju planirano i objavljivanje nekoliko članaka izvan temata te prikazi znanstvenih publikacija.

Drugi broj časopisa (60/2) trebao bi okupiti autore koji se bave animalističkim temama (suradnja IEF projekta ANIMAL i Dana kulturne animaliSTike). Najavljeno je dvanaest

tematskih tekstova, a planira se i objavljivanje nekoliko članaka izvan temata te prikazi znanstvenih publikacija.

Biblioteka Nova etnografija

Urednici biblioteke: dr. sc. Ozren Biti, dr. sc. Jelena Ivanišević, dr. sc. Valentina Gulin Zrnić

Nova etnografija središnja je biblioteka Instituta za etnologiju i folkloristiku. Utemeljena je 2002. godine. Objavljuje monografske studije, zbornike, rječnike i druge znanstvene i znanstveno-stručne publikacije. Različitošću i bogatstvom tema i pristupa Nova etnografija prati najsuvremenije tendencije znanstvene misli u Hrvatskoj i svijetu, nudeći domaćoj znanstvenoj i široj javnosti kompetentne uvide u tekuća kritička istraživanja kulture.

U 2023., kao i prethodnih godina, planiraju se javljanja na natječaje za potporu objavljivanja tiskanih knjiga i elektroničkih izdanja, na natječaje za otkup tiskanih knjiga, organizacije promocija knjiga, sudjelovanja na sajmovima knjiga, izravna kontaktiranja knjižnica, knjižara, uredništava, medija i srodnih institucija.

Knjige planirane za objavljivanje u 2023. godini

(napomena: knjige su prijavljene na natječaj za sufinanciranje znanstvenih knjiga MZO; 30.11.2022. još nisu objavljeni rezultati natječaja iz srpnja)

Autorske knjige – nova izdanja

NASLOV: Šutnje straha

AUTORICA: Jelena Marković

UREDNUCA: Maja Pasarić

NASLOV: Od seljaštva do čovječanstva

AUTOR: Filip Petkovski

UREDNUCA: Naila Ceribašić

NASLOV: Tijelo nacije: uvod u japanski budo

AUTOR: Leo Rafolt

UREDNUICA: Valentina Gulin Zrnić

Autorske knjige – ponovljena izdanja

NASLOV: Vilenica i vilenjak. Sudbina jednog pretkršćanskog kulta u doba progona vještica

AUTOR: Zoran Čiča

UREDNIK: Ozren Biti

NASLOV: Kvartovska spika: značenja grada i urbani lokalizmi u Novom Zagrebu

AUTOR: Valentina Gulin Zrnić

UREDNUICA: Jelena Ivanišević

Knjige koje će biti prijavljene na natječaje u 2023. godini

NASLOV: Zoo-životi: od imaginarnih do urbanih životinja (radni naslov)

AUTOR: Suzana Marjanić

UREDNIK/CA: odluka nakon primitka finalne verzije rukopisa

Digitalna izdanja

Tijekom 2022. digitalizirano je desetak izdanja te se u 2023. očekuje rješavanje autorskih prava za elektroničku objavu za 3-5 naslova.

Biblioteka *Iz arhiva*

Urednici: Joško Ćaleta, Koraljka Kuzman Šlogar, Irena Miholić

Biblioteka *Iz arhiva* usmjerenja je na objavljivanje etnografske građe pohranjene u arhivima ili prikupljene tijekom recentnih terenskih istraživanja. Riječ je o kazivanjima,

rukopisnim tekstovima, notnim zapisima te zvukovnoj, (s)likovnoj i filmskoj građi i sl.) koji su stručno obrađeni i/ili znanstveno interpretirani. Izdanja ove biblioteke imaju svrhu biti izvor i građa za daljnja etnološka, folkloristička, antropološka i druga kulturološka istraživanja; kao i referentna izdanja za praktičnu primjenu u revitalizaciji i/ili očuvanju kulturne baštine (u obrazovanju, folklornom amaterizmu, kulturnom turizmu itd.). Dodatno, ova su izdanja, posebice monografije određenih fenomena ili lokaliteta, zamišljena kao popularno-znanstvena djela dostupnija široj čitalačkoj publici.

Kao i prethodnih godina, uredništvo će se javljati na javne natječaje za potporu. Ostvarenje plana ovisit će o rezultatima natječaja.

NASLOV: Hrvatska diskografija 1927–1959 (radni naslov)

urednik/ca: odluka naknadno

NASLOV: Oj devojko Maro, notna zbirka muških tradicijskih napjeva sa Smotre muških pjevačkih skupina Hrvatske Ivanić Grad (2002. - 2021.)

UREDNIK: Joško Ćaleta

Nastavlja se rad na izdanjima:

NASLOV: Koledve na otoku Krku

AUTORI: Tvrtko Zebec i Damir Kremenić

UREDNIK: Joško Ćaleta

NASLOV: Biti etnomuzikolog

AUTOR: Svanibor Pettan

UREDΝICA: Irena Miholić

Nastavlja se i suradnja s Hrvatskom kulturnom udrugom Pjevana baština u objavljivanju glagoljaškog crkvenog pjevanja (ovisno o rezultatima natječaja) (ur. Joško Ćaleta)

DOKUMENTACIJA

U Dokumentaciji IEF-a vodi se briga o građi prikupljenoj u okviru redovne znanstvenoistraživačke i stručne djelatnosti Instituta. Svakodnevni poslovi u Dokumentaciji IEF-a podrazumijevaju širok opseg raznih aktivnosti, od rada na evidentiranju i inventariziranju nove građe, preko brige o njezinu očuvanju, održavanja uređaja za znanstveni rad i snimanja raznih događanja sve do pružanja potpore znanstvenicima Instituta i vanjskim korisnicima. Provode se također i razni samostalni i suradnički projekti vezani uz znanstvenoistraživački rad, digitalizaciju građe, pripremu građe za publiciranje ili izradu izložbi i drugo.

U planu rada za 2023. godinu i nadalje su u fokusu poslovi na digitalizaciji Dokumentacije. Nastavit će se rad na projektu Ministarstva kulture i medija (MKM) „e-Kultura“, u okviru kojega će se fonotečna građa, digitalizirana i dodatno digitalno obrađena i unesena u repozitorij tijekom protekle dvije godine, pripremiti i isporučiti na platformu MKM kada za to budu ostvareni uvjeti. Radit će se također i na manjim projektima digitalizacije rukopisne i fotografske građe u suradnji sa studentima i volonterima. U planu je realizacija ranije pripremljenog prijedloga Programa stručne prakse za studente Filozofskog fakulteta iz područja informacijskih znanosti (Arhivistika i informacijske znanosti).

Nastavit će se suradnja s tvrtkom Arhiv Pro d. o. o. na razvoju DIF platforme te suradnja s konzorcijem ustanova okupljenih oko projekta/portala Znameniti.hr. Tijekom godine pratit će se javni natječaji u svrhu prijave novih projekata digitalizacije građe, kako onih u koje ćemo uključiti spomenuti konzorcij, tako i samostalnih digitalizacijskih projekata. Također će se provoditi suradnje u okviru raznih institutskih projekata, primjerice Nematerijalna kulturna baština i digitalna humanistika te Kultura prehrane i etnologija svakodnevice i drugima. Sudjelovat ćemo u pripremi izložbe o korištenju tehnologije u znanstvenom radu (uz 75. obljetnicu IEF-a) i virtualne izložbe o djelatnosti institutskog crtača Živka Kljakovića te surađivati u pripremama raznih drugih izdanja.

Nastavit će se s radom na uređenju dokumentacijskih fondova i digitalnih zbirki te na sređivanju ostavština. Prema potrebama i mogućnostima koje ćemo imati iduće godine, bit će održena i sudjelovanja na stručnim i znanstvenim skupovima s ciljem promoviranja djelatnosti i same građe Odjela dokumentacije IEF-a (npr. D-fest, Seminar AKM, skup

ICARUS-a). Planiran je također i nastavak rada na promociji Instituta i Odjela dokumentacije putem suradnje u radnoj skupini za odnose s medijima te putem aktivnog uređivanja i osmišljavanja sadržaja na društvenim mrežama (Instagram i Facebook).

KNJIŽNICA

Knjižnica je Instituta prema sadržaju i veličini svog fonda, kojeg čine važna i rijetka djela domaćih i stranih izdavača, jedinstvena u Hrvatskoj. Posjeduje najveću i najvrjedniju knjižnu građu s područja etnologije i folkloristike, slavistike, socijalne i kulturne antropologije te je kao specijalna knjižnica, zajedno s Dokumentacijom 2014. godine proglašena kulturnim dobrom Republike Hrvatske. U okviru svoje temeljne djelatnosti knjižnica će nastaviti prikupljanje, sređivanje, čuvanje te posudbu knjižne građe, kao i pružanja mnogih drugih knjižničnih usluga svojim korisnicima. Ponajprije tu treba ubrojiti poslove: predakcesije i nabave knjižne građe (izrada kataloga Deziderate, održavanje sastanaka Knjižnog odbora); primarne knjižnične obrade (inventarizacija, katalogizacija, klasifikacija te rad na katalozima); informacijski poslovi (pripremanje "Biltena prinova", postavljanje izložbi, pisanje knjižničnih statistika); sudjelovanje u izdavačkoj djelatnosti (klasificiranje članaka); provođenje evidencije razmjene i poklona te evidencije vanjskih korisnika; dostavljanje obveznih primjeraka (NSK); rad na hemeroteci, međuknjižničnoj posudbi, zaštiti i smještaju knjižničnih jedinica te odašiljanju primjeraka Narodne umjetnosti i drugih izdanja IEF-a. Između stručnih poslova, koji će se i nadalje obavljati u bazama podataka, treba izdvojiti bibliografsku obradu (unošenje bibliografskih zapisa knjižnične građe, verifikacija upisa u kataložnu bazu, kontrola zapisa – ujednačavanje s novim normativima) u integriranom knjižničnom sustavu Aleph; specifične baze u Filemaker, digitalizirane jedinice u institutski repozitorij <https://repositorij.dief.eu> kao i na web stranicama instituta (kartoteke na listićima, e-izdanja IEF-a iz arhiva). Ujedno će se nastaviti na izradbi pojedinačnih bibliografija suradnika Instituta te na ostavštinama. Suradnici knjižnice periodično će evidentirati, štititi i distribuirati skladišne primjerke izdanja IEF-a; raditi na reviziji knjižnične građe; skenirati knjige i tekstove te ih implementirati u bazu podataka kao i obavljati poslove na daljnjoj sveobuhvatnijoj digitalizaciji građe i kartoteka u cilju stvaranja digitalne knjižnice. Ujedno će raditi na povećanju dostupnosti e-knjiga. Planiraju se i specifični zadaci na razvijanju informacijsko-informatičke infrastrukture (Repozitorij IEF, DARIOH) te sudjelovanje u edukacijskim programima za knjižničare (radionice CSSU i stručni skupovi), kao i pisanje i objavljivanje stručnih radova. Nastavlja se i suradnja knjižnice s Medijskom skupinom

instituta te u organizaciji Tribina IEF-a. Ujedno je planiran i nastavak suradnje na projektu Znameniti.hr. Specifično uz obilježavanje sedamdeset i pete godišnjice osnutka Instituta (1948.-2023.) planiramo suradnju na postavljanju fizičke te izradu virtualne izložbe. Planiramo načiniti Smjernice za darivanje građe Knjižnici IEF-a te organizirati edukaciju znanstvenika za korištenje građe SCOPUS. Također ćemo sustavno pratiti najsuvremenije trendove u knjižničarstvu i proaktivno promicati otvorenost pristupa i dostupnost najširem krugu korisnika.

ODJEL ZA PRAVNE, KADROVSKE, FINANCIJSKO-RAČUNOVODSTVENE I OPĆE POSLOVE TE INFORMATIČKE POSLOVE

U sklopu Odjela provodit će se redoviti opći i kadrovski te pravni poslovi usmjereni pružanju stručne potpore znanstvenicima i suradnicima IEF-a u poboljšanju djelatnosti i razvoju Instituta. Odjel će provoditi potrebne organizacijske poslove oko pripremanja znanstvenih skupova, znanstveno-stručnih predavanja, predstavljanja knjiga i slično, poslova preplate i prodaje znanstvenih knjiga i časopisa i drugih izdanja IEF-a.

Financijski i računovodstveni poslovi osigurat će redovito financijsko poslovanje IEF-a u skladu s pravnim propisima te provedbom financijskoga plana. Poslovi javne nabave obavljat će se radi osiguravanja dostupnosti potrebnih usluga i roba.

Sukladno važećim propisima planira se tijekom godine izvršenje postupka pregleda i izlučivanja arhivskog i drugog gradiva IEF-a kojemu je istekao rok čuvanja na temelju Posebnog popisa s rokovima čuvanja. Planiraju se i poslovi na izradi općih i ostalih pravnih akata te uvođenje digitalizacije procesa poslovanja Odjela.

Informatička služba će redovito provoditi održavanje informatičke infrastrukture kao i pratiti suvremena informatička rješenja u svrhu poboljšanja i unaprjeđenja informatičko-informacijskih procesa.